MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA

OLEJNINY

PROSINEC 2013

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SEZNAM VYBRANÝCH POUŽITÝCH ZKRATEK

AEO	Agroenvironmentální opatření
CIF (c.i.f.)	Cost, Insurance, Freight = výlohy, pojistné, dopravné placeny; Prodávající platí přepravu zboží do místa určení včetně pojištění. Kupující nese výlohy od vyložení zboží v místě určení.
CZV	Ceny zemědělských výrobců
ČSÚ	Český statistický úřad
ČZU	Česká zemědělská univerzita v Praze
EU	Evropská unie
EUR	Euro; společná měna eurozóny
FAME	Fatty Acid Methyl Ester; metylester mastných kyselin
FAO	Food and Agriculture Oganization of the United Nations; Organizace pro výživu a zemědělství spojených národů
FOB (f.o.b.)	Free on Board = volně na palubu lodi; Prodávající hradí náklady až po naložení do dopravního prostředku na uvedeném místě
LFA	Less Favoured Area; Méně příznivé oblasti pro zemědělství
MEŘO	Metylester řepkového oleje; součást směsného paliva – bionafty
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
SAPS	Single Area Payment Scheme; Jednotná platba na plochu zemědělské půdy
SPZO	Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin
SSP	Separate sugar payment; Oddělená platba za cukr
STP	Separate tomato payment; Oddělená platba za rajčata
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
USD	Americký dolar; měna Spojených států amerických
USDA	United States department of Agriculture; Ministerstvo zemědělství USA
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
WTO	World Trade Organization; Světová obchodní organizace

Vydává Ministerstvo zemědělství
Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědný odborný redaktor:
Ing. Iva Telievová, MZe

Ředitelka odboru rostlinných komodit:
Ing. Eva Divišová, MZe

Zdroje informací, zpracovatelé podkladů:
Agra Europe, London
Alfred C. Toepfer International GmbH (ACTI)
Český statistický úřad
European Association COCERAL
Evropská komise
Evropský parlament
Food and Agriculture Organization of the United Nations
Ministerstvo průmyslu a obchodu
Ministerstvo zemědělství
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
Sdružení pro výrobu bionafty
Státní zemědělský intervenční fond
Svaz pěstitelů a zpracovatelů olejnin
United States Department of Agriculture
Ústav zemědělské ekonomiky a informací

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem uvedeným organizacím a jejich odborným pracovníkům.

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz
ISBN 978-80-7434-137-3, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003
Tisk a distribuce: Reprotisk s.r.o., Šumperk, www.reprotisk.cz

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA **OLEJNINY**

PROSINEC 2013

OBSAH

OBSAH

ÚVOD 3
SOUHRN 3
ZÁSAHY STÁTU U OLEJNIN, ROSTLINNÝCH OLEJŮ A TUKŮ 5
MEZINÁRODNÍ TRH OLEJNIN A OLEJŮ 9
PĚSTOVÁNÍ, ZPRACOVÁNÍ A SPOTŘEBA OLEJNIN V ČESKÉ REPUBLICE 21
ŘEPKA OLEJNÁ 22
SLUNEČNICE 27
MÁK SETÝ 32
HOŘČICE 38
LEN OLEJNÝ 41
SÓJA LUŠTINATÁ 44
ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL OLEJNIN 46
NEPOTRAVINÁŘSKÉ UŽITÍ OLEJNIN 54

ÚVOD

Situační a výhledová zpráva Olejniny přináší souhrnné informace o pěstování, obchodu a zpracování olejnin pěstovaných v České republice. Zpráva zahrnuje údaje dostupné k datu 31. 10. 2013, pokud není uvedeno jinak. Termín „marketingový rok“, který je ve zprávě používán, odpovídá v zahraničí užívanému ekvivalentu „marketing year“. U komodity olejniny začíná marketingový rok 1. 7. a končí 30. 6. následujícího roku. Situační a výhledová zpráva přináší informace o výsledku pěstování jednotlivých druhů olejnin v České republice, o jejich cenách, o dovozu a vývozu olejnatých semen i informace o olejninách ze světa.

Situační a výhledové zprávy jsou k dispozici na pracovištích Agentur pro zemědělství a venkov MZe ČR, v budově Ministerstva zemědělství a elektronicky na internetové adrese: http://www.eagri.cz/ v oddíle „Zemědělství“ v „Publikace“.

SOUHRN

Podle údajů USDA - Foreign Agricultural Service dosáhla v marketingovém roce 2012/13 světová produkce nejsledovanějších druhů olejnin 472,6 mil. t. Ke světově nejsledovanějším olejninám patří sója, řepka, semeno bavlníku, podzemnice olejná, slunečnice, palmová jádra a kopra. Pro tuto produkci bylo podle údajů stejného zdroje oseto 238,5 mil. ha.

V probíhajícím marketingovém roce 2013/14 se podle zářijových odhadů stejného zdroje očekává produkce hlavních druhů olejnin ve výši 495,1 mil. t, z toho produkce sójových bobů dosáhne 281,7 mil. t, řepkového semene 66,5 mil. t, bavlníkového semene 44,4 mil. t a semene slunečnice 41,8 mil. t.

Zpracováním produkce hlavních druhů olejnin z roku 2012/13 bylo vyrobeno přibližně 160,4 mil. t rostlinných olejů a 269,1 mil. t pokrutin a extrahovaných šrotů. Po uzavření bilance dosáhly konečné zásoby rostlinných olejů 19,3 mil. t a pokrutin a šrotů 12,5 mil. t. V roce 2013/14 je předpokládaná výroba přibližně 167,3 mil. t rostlinných olejů a 278,7 mil. t pokrutin a extrahovaných šrotů.

Ceny semene řepky olejné dosáhly v průměru marketingového roku 2012/13 na mezinárodních trzích po přepočtu 11 448 Kč/t a slunečnice 11 585 Kč/t. Vysoké byly i ceny surového řepkového a slunečnicové oleje, které činily 22 271 Kč/t za řepkový a 23 638 Kč/t za slunečnicový olej. Rok 2012/13 byl pro pěstitele a obchodníky s olejninami úspěšný a pro marketingový rok 2013/14 předpokládáme cenový pokles. U cen olejů očekáváme obdobný klesající trend.

Evropská unie je největším dovozním regionem zemědělských produktů, ale i největším vývozcem zpracovaných zemědělských produktů na světě. V marketingovém roce 2012/13 dosáhla v EU celková produkce olejnatých semen 27,7 mil. t. Podle odhadů pro rok 2013/14 bylo v EU olejninami oseto 11,6 mil. ha, celková produkce olejnatých semen pravděpodobně stoupne na 30,6 mil. t.

V marketingovém roce 2012/13 bylo v České republice sklizeno 470,8 tis. ha olejnin a celková produkce dosáhla 1,2 mil. t. Na celkové výši sklizňových ploch se v roce 2012 nejvíce podílela řepka olejná se sklizňovou plochou 401,3 tis. ha, slunečnice s 24,6 tis. ha, mák s 18,4 tis. ha, hořčice na semeno s 16,9 tis. ha, sója s 5,7 tis. ha, len olejný a ostatní olejniny byly pěstovány na celkem 3,8 tis. ha. Podle údajů ČSÚ bylo pro marketingový rok 2013/14 v České republice oseto olejninami 486,9 tis. ha a proti minulému roku je to více o 16,1 tis. ha. Předpokládaná celková produkce by měla narůst na přibližně 1,5 mil. t olejnatých semen.

Zahraniční obchod České republiky s olejnatými komoditami v posledních letech prochází změnami. V roce 2012/13 došlo k výraznému zvýšení vývozů i dovozů u řepky, přičemž dovoz i vývoz ostatních olejnatých komodit zůstal na přibližně stejné úrovni, nebo se spíše snížil. Výjimku tvoří dovoz sóji, který se zvýšil o 30 %, ale v celkovém objemu dovozu olejnatých semen nemá příliš velký význam. U řepky se vývoz zvýšil o 36 % a dovoz dokonce o 115 %.

Řepka olejná byla v České republice v marketingovém roce 2012/13 sklizena ze 401,3 tis. ha. Hektarový výnos činil 2,76 t a celková produkce řepkového semene 1 109,1 tis. t. Průměrná CZV na domácím trhu dosáhla 12 081 Kč/t. Dovezeno do ČR bylo 220,4 tis. t semene řepky (mimo osiva) v průměrné deklarované dovozní hodnotě 12 414 Kč/t. Vyvezeno bylo 382,9 tis. t v průměrné deklarované vývozní hodnotě 11 380 Kč/t. Podle odhadů budou sklizně řepky ve světě i v následujícím marketingovém roce nadále stoupat. V České republice byl rok 2013 pro řepku velmi příznivý a očekává se, že za rok 2013/14 dosáhne výnos průměrně 3,45 t/ha a celková sklizeň řepky rekordních 1 444,4 tis. t.

Slunečnice byla v roce 2012/13 podle údajů ČSÚ sklizena celkem z 24,6 tis. ha. Plochy meziročně poklesly o 13,7 %. Celková produkce z této plochy dosáhla 56,9 tis. t. semene a průměrná CZV v marketingovém roce 2012/13 dosáhla 11 181 Kč/t. Z ČR bylo vyvezeno celkem 34,1 tis. t slunečnicového semene a deklarovaná vývozní hodnota činila v průměru 12 817 Kč/t. Dovezeno bylo do ČR 37,7 tis. t a deklarovaná dovozní hodnota činila 13 162 Kč/t. Pro marketingový rok 2013/14 bylo v ČR oseto slunečnicí 21,3 tis. ha. Z této plochy se očekává produkce slunečnicového semene ve výši 49,8 tis. t. Po cenově příznivém roce 2012/13 začínají ceny slunečnicového semene na burzách mírně klesat a dá se předpokládat též mírný cenový pokles na domácím trhu.

Pěstitelé máku reagovali v marketingovém roce 2010/11 na nízkou průměrnou CZV semene a na vysoké konečné zásoby a nutnost jejich likvidace meziročním snížením osevních ploch v roce 2010/11 na 51,1 tis. ha. V roce 2011/12 se tyto plochy snížily na 31,5 tis. ha a v roce 2012/13 bylo oseto jen 18,4 tis. ha. Snížení ploch a nižší hektarový výnos měl vliv na snížení celkové produkce a tím i celkových zásob. Vysoká poptávka po makovém semeni zvýšila ceny máku a průměrná CZV v roce 2012/13 se oproti předchozímu roku zvýšila o 90 % na 45 614 Kč/t. Vývoz díky cenám poklesl na 19,9 tis. t. a dovoz na 5,3 tis. t makových semen. Pro rok 2013/14 se již plocha osevů zvětšila na 20,3 tis. ha, což je po loňském propadu nárůst o 10,3 %. Stále jsou však plochy na poloviční úrovni ve srovnání s desetiletým průměrem. Odhadovaný výnos 0,70 t/ha je stejný jako v loňském roce. Celková produkce se očekává ve výši 14,1 tis. t.

Zvýšená nabídka semene hořčice ze sklizně 2009 ovlivnila CZV. To mělo za následek, že v průměru marketingového roku 2009/10 klesla cena na průměrných 11 510 Kč/t. Proto v následujících letech došlo k poklesu osevních ploch. Pro marketingový rok 2010/11 bylo hořčicí oseto 26,8 tis. ha, v roce 2011/12 osevní plocha klesla na 18,1 tis. ha s produkcí 16,8 tis. t. V roce 2012/13 osevní plocha klesla na pouhých 16,9 tis. ha s produkcí 15,5 tis. t. Snížení produkce vedlo ke zvýšení CZV, která vzrostla z průměrné hodnoty 13 288 Kč/t v roce 2011/12 na 16 251 Kč/t v roce 2012/13. Po tomto vyrovnání nabídky a poptávky můžeme v dalším období očekávat zvýšenou poptávku a tím i další růst CZV. Pro rok 2013/14 bylo hořčicí oseto 16,5 tis. ha a dle odhadů ČSÚ bude výnos 0,88 t/ha a celková produkce se odhaduje na 14,5 tis. t.

Plochy lnu olejného v České republice velice kolísají. V roce 2012/13 bylo oseto 1,7 tis. ha a produkce dosáhla 2,4 tis. t. S poklesem ploch se zvýšila CZV v roce 2012/13 na 16 312 Kč/t. Pro rok 2013/14 bylo podle údajů ČSÚ oseto lnem olejným 1, 5 tis. ha a přepokládá se celková produkce 2,2 tis. t lněného semene. Po ukončení pěstování lnu přadného se z ČR stává dovozní země lněného semene.

Sója se v ČR využívá převážně v krmivářství. Drcené neodtučněné boby jsou součástí krmných dávek vysokoprodukčních dojnic, kde výrazně zvyšují energetickou hodnotu dávky. V posledních letech se sója v ČR pěstuje na 4 až 9,5 tis. ha a celková produkce sójových bobů se pohybuje od 9,5 do 19 tis. t. Pro rok 2013/14 bylo oseto 6,5 tis. ha a očekává se produkce 13,7 tis. ha, což je meziroční zvýšení o 4 % i přes předpokládaný nižší výnos 2,11 t/ha oproti předchozímu 2,29 t/ha v roce 2012/13. V roce 2012/13 bylo do České republiky dovezeno 36,6 tis. t sójových bobů. Zlepšující se technické vybavení pro zpracování sóji u producentů krmných směsí umožňuje zpracování sójových bobů z domácí produkce a tím i zlevnění výroby krmiv.

ZÁSAHY STÁTU U OLEJNIN, ROSTLINNÝCH OLEJŮ A TUKŮ

Do zásahů státu u komodity olejniny zahrnujeme:

1. Obchodní politika Evropské unie ve vztahu k olejninám

2. Legislativa

3. Dotační politika státu

1. Obchodní politika Evropské unie ve vztahu k olejninám

V České republice platí od přistoupení k Evropské unii Integrovaný tarif Evropského společenství vydávaný v souladu s Nařízením Rady EHS č. 2658/87 o celní a statistické nomenklatuře a o Společném celním sazebníku v platném znění. Cla a kvóty ve vnitřním obchodu mezi zeměmi EU nejsou uplatňovány.

2. Legislativa

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu.

Nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 480/2009 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v souvislosti s přijetím nařízení vlády o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení vlády č. 369/2010 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 479/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor, a některá související nařízení vlády.

Nařízení vlády č. 351/2012 Sb., o kritériích udržitelnosti biopaliv.

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší.

Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice Rady 2002/57/ES o uvádění osiva olejnin a přadných rostlin na trh, ve znění pozdějších předpisů.

Nařízení Komise (ES) č. 1345/2005, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro režim dovozních licencí v odvětví olivového oleje, ve znění pozdějších předpisů.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ ES.

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/30/ES, kterou se mění směrnice 98/70/ES, pokud jde o specifikaci benzinu, motorové nafty a plynových olejů, zavedení mechanizmu pro sledování a snížení emisí skleníkových plynů a směrnice Rady 1999/32/ES pokud jde o specifikaci paliva používaného plavidly vnitrozemské plavby, a kterou se ruší směrnice 93/12/EHS.

3. Dotační politika

Podpůrné programy pro rok 2013:

1. Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

Česká republika uplatňuje od roku 2004 přímou podporu zemědělcům prostřednictvím jednotné platby na plochu zemědělské půdy (tzv. Single Area Payment Scheme - SAPS). Všechny nároky, které zemědělcům náležely podle kritérií daných v době přístupu České republiky k Evropské unii z unijních zdrojů, se sečetly do jedné obálky, která se rozdělila podle počtu oprávněných hektarů využívané zemědělské půdy. Platba se poskytuje na každý hektar oprávněné zemědělské půdy bez ohledu na to, co je na ní pěstováno. Výše platby je ovlivněna výší směnného kurzu Kč/€, který je zveřejněn Evropskou komisí poslední pracovní den před 1. říjnem daného kalendářního roku.

Podmínkou pro poskytnutí platby je podání žádosti o platbu v termínu do 15. května daného roku formou jednotné žádosti, dále evidence celé plochy zemědělské půdy žadatele v registru LPIS a to minimálně od data podání žádosti do 31. 8. Minimální plocha zemědělské půdy vedené na žadatele není menší než 1 ha a půda musí být obhospodařována. Základní podmínkou je, že se jedná o půdu, která je vedena v evidenci jako způsobilá k poskytnutí platby, tj. k datu 30. 6. 2003 byla uchována v dobrém zemědělském stavu.

Kromě výše uvedených podmínek musí žadatel dodržovat Podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu tzv. GAEC. Ty musí být dodržovány na celé ploše zemědělské půdy žadatele.

Od roku 2009 je vyplácení podpor podmíněno dodržováním povinných požadavků v oblasti životního prostředí, veřejného zdraví, zdraví zvířat a zdraví rostlin, identifikace a evidence zvířat a dobrých životních podmínek zvířat. Definované povinné požadavky na hospodaření vycházejí z 15 směrnic a nařízení.

2. Dorovnání přímých plateb z národních zdrojů

K přímým platbám na plochu SAPS poskytovaných z rozpočtu EU jsou z českého rozpočtu vypláceny národní doplňkové platby (Top-Up), které lze poskytovat na základě dojednání v přístupových smlouvách. Výše sazby platby Top-Up závisí především na množství prostředků alokovaných ze státního rozpočtu. Žadatel nemá na platbu Top-Up nárok, pokud nemá nárok na platbu SAPS. Národní doplňkové platby pro rok 2012 byly poskytnuty v oblastech: platba na chmel, přežvýkavce, chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí a koz, platba na brambory pro výrobu škrobu a platba na zemědělskou půdu. Od roku 2011 Česká republika upravila na základě požadavku Evropské komise stávající způsob plateb z národního dorovnání Top-Up tak, aby došlo k oddělení platby od produkce podle podmínek pro režim jednotné platby na podnik (tzv. Single Payment Scheme - SPS), aplikované v EU.

Přímé platby SAPS a Top-Up administruje a provádí Státní zemědělský intervenční fond. Podrobné informace lze získat na webových stránkách www.szif.cz.

3. Národní podpůrné programy

Ministerstvo zemědělství ČR vydává Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Olejnin se dotýkají následující národní podpůrné programy:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.d. - Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým a abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, pícnin, zelenin, kořeninových rostlin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

9. Poradenství a vzdělávání

9.A. Speciální poradenství

9.A.b. Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

Podporováno je vydávání publikací doporučovaných odrůd a souvisejících informací, poskytovaných pěstitelům zdarma, pořádání výstav pěstovaných rostlin, podpora pořádání seminářů a školení pro pěstitelskou veřejnost a podpora zajištění samostatných odrůdových zkoušek registrovaných odrůd polních plodin za účelem zajistit získání a šíření informací o pěstitelských vlastnostech registrovaných odrůd polních plodin. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

9.F. Podpora poradenství v zemědělství

9.F.e. Podpora zaměřená na cílený regionální přenos informací o realizaci společné zemědělské politiky zajišťovaný prostřednictvím Krajských informačních středisek (KIS) pro rozvoj zemědělství a venkova. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

9.F.i. Odborné konzultace

Podpora zaměřená na odborné konzultace formou telefonického, elektronického, písemného či osobního kontaktu. (V roce 2013 není tento předmět dotace realizován)

9.H. Podpora marketingu a propagace na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí

Podpora marketingu a propagace vystavovatelů z České republiky, jejich výrobků, případně služeb na vybraných mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí. Podpora je poskytnuta formou dotace do hospodářského výsledku (dříve neinvestiční).

10.D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem je zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci ES.

10.E.b. Podpora České technologické platformy pro využití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu

Účelem je podpora činnosti zaměřená na posílení funkčnosti, budování vnitřní struktury, personálního zajištění, zapojení do národních i evropských struktur a plnění odborně příslušných cílů Akčního plánu pro biomasu v ČR na období 2012-2020. Informační a propagační činnost slouží k propagaci cílů, aktivit

a výsledků práce platformy, včetně zajištění přenosu informací mezi vědou, výzkumem a podnikatelskou praxí s důrazem na využívání biopaliv.

13. Podpora zpracování zemědělských produktů a zvyšování konkurenceschopnosti potravinářského a krmivářského průmyslu

Účelem dotace je zvýšení kvality zpracování zemědělských produktů, zvyšování konkurenceschopnosti potravinářských podniků, respektive krmiv na evropském trhu, hlavně s ohledem na jakost, nezávadnost a dohledatelnost výrobků. Zabezpečení funkčnosti a účinnosti jakostních systémů (včetně Integrované prevence a omezování znečištění).

Podpory poskytované z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF)

Investiční programy PGRLF jsou podpory podnikání zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivnosti, modernizaci, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů. Podpory se nejčastěji poskytují ve formě záruky na úvěr (garance) nebo subvence části úroků z úvěrů (dotace) podnikatelským subjektům v oblasti zemědělství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

Programy PGRLF:

Zemědělec – Cílem Programu je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce Podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti.

Podpora nákupu půdy – Cílem programu je přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů zemědělských prvovýrobců za současné finanční a hospodářské krize a umožnit tím nákup nestátní zemědělské půdy, jako primárního výrobního prostředku zemědělských prvovýrobců.

Podpora pojištění – Účelem podpory je zpřístupnění pojistné ochrany širokému okruhu zemědělců, a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám. Účelem podpory je částečná kompenzace pojistného vynaloženého na zemědělské pojištění formou úhrady části nákladů prokazatelně vynaložených na platbu pojistného u pojištění plodin a hospodářských zvířat.

Podpora pojištění lesních školek – Účelem je zpřístupnění pojistné ochrany sadebního materiálu lesních dřevin ve školkách s produkcí sadebního materiálu lesních dřevin a tím dosažení vyššího zajištění podnikatelských aktivit proti nepředvídatelným škodám.

Informace o možnosti využívání Portálu farmáře SZIF při podávání Jednotné žádosti

Upozorňujeme všechny potenciální žadatele na možnost zpracovat tzv. Jednotnou žádost (JŽ) v elektronické podobě na webových stránkách SZIF prostřednictvím Portálu farmáře SZIF. Tento portál nabízí možnosti, které mají žadatelům o dotace především zjednodušit a zrychlit provádění některých úkonů spojených s JŽ. Jedná se zejména o podání JŽ na SAPS, Dojnice, SSP, STP, Top-Up, LFA, Natura 2000 a AEO, u nichž je žadateli umožněno využití elektronických předtisků žádostí pro následné podání.

MEZINÁRODNÍ TRH OLEJNIN A OLEJŮ

Světová bilance hlavních olejnatých semen (v mil. t)

Ukazatel	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 1)	2013/14 2)
PRODUKCE:							
Bavlníkové semeno	45,87	41,13	38,91	43,55	46,41	45,30	44,39
Kopra	5,72	5,88	5,88	6,02	5,66	5,96	5,98
Palmová jádra	11,03	11,74	12,44	12,88	13,66	14,69	15,38
Podzemnice olejná	32,59	34,75	35,92	39,52	37,87	39,93	39,46
Řepkové semeno	48,50	57,81	61,06	60,60	61,17	62,89	66,49
Slunečnicové semeno	27,17	33,25	32,14	33,63	40,64	36,34	41,76
Sójové boby	220,47	211,96	260,40	263,92	239,15	267,48	281,66
C e l k e m	**391,35**	**396,52**	**446,75**	**460,12**	**444,56**	**472,59**	**495,12**
VÝVOZY:							
Bavlníkové semeno	0,81	0,56	0,57	1,02	1,18	1,07	0,95
Kopra	0,13	0,13	0,11	0,10	0,13	0,13	0,11
Palmová jádra	0,04	0,02	0,02	0,02	0,04	0,03	0,03
Podzemnice olejná	2,44	2,42	2,39	2,85	2,96	2,71	2,85
Řepkové semeno	8,15	12,05	10,84	10,87	12,92	12,10	12,67
Slunečnicové semeno	1,48	2,14	1,56	1,79	1,98	1,25	1,88
Sójové boby	78,78	76,84	91,44	91,70	92,27	97,74	107,29
C e l k e m	**91,83**	**94,16**	**106,93**	**108,35**	**111,48**	**115,03**	**125,78**
DOVOZY:							
Bavlníkové semeno	0,75	0,53	0,57	0,86	1,05	0,87	0,96
Kopra	0,11	0,11	0,10	0,14	0,08	0,12	0,12
Palmová jádra	0,14	0,07	0,04	0,04	0,04	0,03	0,03
Podzemnice olejná	2,03	1,88	1,97	2,33	2,36	2,23	2,28
Řepkové semeno	7,55	12,13	10,77	10,11	13,19	12,41	12,18
Slunečnicové semeno	1,25	1,82	1,48	1,58	1,63	1,22	1,53
Sójové boby	78,11	77,38	86,85	88,73	93,22	94,83	104,50
C e l k e m	**89,95**	**93,91**	**101,78**	**103,79**	**111,57**	**111,71**	**121,61**
ZPRACOVÁNÍ:							
Bavlníkové semeno	34,35	31,72	30,34	32,56	34,47	34,65	34,40
Kopra	5,66	5,64	5,81	6,11	5,60	6,00	5,98
Palmová jádra	10,97	11,52	12,51	12,76	13,57	14,49	15,36
Podzemnice olejná	15,10	15,62	15,19	16,48	16,56	17,31	17,38
Řepkové semeno	46,64	52,09	56,69	59,01	60,93	62,46	62,45
Slunečnicové semeno	24,27	28,99	29,59	29,88	36,88	33,55	36,96
Sójové boby	202,86	193,24	209,12	221,26	227,83	228,56	238,24
C e l k e m	**339,85**	**338,82**	**359,25**	**378,06**	**395,84**	**397,02**	**410,77**
KONEČNÉ ZÁSOBY:							
Bavlníkové semeno	1,21	0,81	0,67	1,18	1,62	1,26	1,52
Kopra	0,11	0,29	0,36	0,29	0,29	0,22	0,20
Palmová jádra	0,19	0,36	0,16	0,21	0,18	0,25	0,24
Podzemnice olejná	1,10	1,52	1,46	2,12	1,31	2,01	1,88
Řepkové semeno	3,52	6,58	8,83	7,21	4,87	2,88	3,63
Slunečnicové semeno	2,63	2,84	2,76	2,63	2,28	1,49	2,23
Sójové boby	51,48	42,68	62,21	71,72	54,86	61,55	71,54
C e l k e m	**60,24**	**55,08**	**76,45**	**85,36**	**65,41**	**69,66**	**81,24**

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013

Poznámka: 1) předběžné údaje
2) kvalifikovaný odhad ze září 2013

Světová produkce a zásoby olejnin

Podle předběžných údajů USDA dosáhne v marketingovém roce 2013/14 světová produkce nejsledovanějších druhů olejnin 495,1 mil. t. Pro tuto produkci bylo podle údajů od stejného zdroje oseto olejninami 241,8 mil. ha.

Produkce olejnatých semen a plodů nad 400 mil. t byla poprvé překonána v roce 2006/07, kdy bylo z 212,1 mil. ha sklizeno 405,7 mil. t olejnatých semen a plodů.V roce 2007/08 bylo oseto výše uvedenými olejninami pouze 207,2 mil. ha a navíc nepříznivé povětrnostní podmínky a nižší vstupy ve formě hnojiv a pesticidů ovlivnily pokles celkové produkce na 392,1 mil. t. Snížená nabídka měla vliv na růst cen olejnin na světových trzích, a proto v roce 2008/09 vzrostly plochy na 216,3 mil. ha, ze kterých bylo sklizeno 398,8 mil. t hlavních olejnin. I přes růst produkce klesly konečné zásoby na nejnižší úroveň od roku 2003/04 a činily pouze 58,6 mil. t. V marketingovém roce 2009/10 činila světová produkce nejsledovanějších druhů olejnin 446,8 mil. t a byla dosažena z 218,7 mil. ha. Druhý marketingový rok s produkcí nad 400 mil. t měl vliv na rozvoj zahraničního obchodu, růstu zpracování i spotřeby. Světové zásoby olejnin meziročně vzrostly o 17,9 % a dosáhly 76,5 mil. t.V marketingovém roce 2012/13 dosáhla produkce hlavních druhů olejnin výše 472,6 mil. t. Z této produkce bylo vyrobeno přibližně 160,4 mil. t rostlinných olejů a 269,1 mil. t pokrutin a extrahovaných šrotů. Po uzavření bilance roku 2012/13 dosáhly konečné zásoby těchto komodit 19,3 mil. t rostlinných olejů a 12,5 mil. t pokrutin a extrahovaných šrotů.

V roce 2013/14 je předpokládána celková produkce hlavních druhů olejnin ve výši 495,1 mil. t, z toho 281,7 mil. t sójových bobů, 66,5 mil. t řepkového semene, 41,8 mil. t slunečnicového semene a 44,4 mil. t bavlníkového semene. Z celkové produkce bude vyrobeno přibližně 167,3 mil. t rostlinných olejů a 278,7 mil. t pokrutin a extrahovaných šrotů. Po uzavření bilance se dle odhadů zvýší konečné světové zásoby rostlinných olejů na 21,2 mil. t, což je více než dvojnásobné množství konečných zásob oproti zásobám před deseti lety.

Světová výměra, produkce a zpracování vybraných druhů olejnin

Plodina	Ukazatel	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13[1)]	2013/14[2)]
Sója	Výměra (mil. ha)	90,64	96,32	102,25	103,18	102,93	108,59	111,76
	Produkce (mil. t)	219,55	211,60	260,40	263,92	239,15	267,48	281,66
	Zpracování (mil. t)	202,33	193,25	209,12	221,26	227,83	228,56	238,24
Řepka	Výměra (mil. ha)	28,36	31,11	31,58	33,93	33,45	35,86	35,27
	Produkce (mil. t)	48,56	57,88	61,06	60,60	61,17	62,89	66,49
	Zpracování (mil. t)	49,04	54,56	56,69	59,01	60,93	62,46	62,45
Slunečnice	Výměra (mil. ha)	21,07	23,78	23,10	23,08	25,56	24,59	25,66
	Produkce (mil. t)	27,41	33,54	32,14	33,63	40,64	36,34	41,76
	Zpracování (mil. t)	27,16	32,72	29,59	29,88	36,88	33,55	36,96

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013

Poznámka: [1)] předběžné údaje
[2)] kvalifikovaný odhad ze září 2013

Dovoz a vývoz olejnin ve světě

V roce 2012/13 dosáhl světový dovoz hlavních druhů olejnin (sójové boby, řepkové semeno, slunečnicové semeno, podzemnice olejná, bavlníkové semeno, kopra, palmová jádra) 111 710 tis. t. V následujícím roce se očekává zvýšení na 121 610 tis. t. Podobný trend má světový vývoz olejnin. V roce 2012/13 se vyvezlo ve světě 115 040 tis. t a v roce 2013/14 se očekává růst na 125 780 tis. t. Nejvýznamnějšími vývozci olejnin v roce 2012/13 byly Brazílie (41 090 tis. t), Spojené státy (36 820 tis. t), Kanada (10 650 tis. t) a Argentina (7 260 tis. t) a společně přispívají asi z 80 % do celosvětového vývozu olejnatých semen a zahrnují téměř 90 % vývozu sójových bobů. Největším dovozcem olejnatých semen je Čína, která v roce 2012/13 dovezla 63 030 tis. t a z toho 59 500 tis. t činí dovoz sójových bobů. Po Číně je dalším největším dovozcem olejnatých semen Evropská unie, která dovezla 16 600 tis. t a z toho 12 250 tis. t sójových bobů.

Čína je také největším světovým dovozcem sójového oleje, kterého v roce 2012/13 nakoupila 1 550 tis. t. Na druhém místě v dovozu sójového oleje je Indie s 1 100 tis. t. V následujícím marketingovém roce se předpokládá další nárůst. EU dovezla nejvíce v roce 2010/11, celkem 908 tis. t sójového oleje, ale pro rok 2011/12 se dovoz snížil na 367 tis. t. V roce 2013/14 se předpokládá stejný dovoz sójového oleje do EU jako v roce 2012/13, tzn. 300 tis. t. V roce 2012/13 dosáhl celkový dovoz sójového oleje u deseti největších světových importérů 5 901 tis. t a pro rok 2013/14 se předpokládá dovoz 6 050 tis. t.

Čína, ale i ostatní země se snaží doplnit domácí potřebu oleje nákupem velkého množství ostatních rostlinných olejů, zejména řepkového, slunečnicového, ale zvyšuje se i nákup oleje palmového. Obchod se zemědělskými produkty je klíčovým prvkem ve světové ekonomice. Neustálý růst populace, rostoucí kupní síla i v mnoha rozvojových a nově industrializovaných zemích, zvyšující se urbanizace a změny ve spotřebitelských návycích povedou k ještě větší poptávce po zemědělských produktech v příštích 25 letech. Ve stejné době poroste poptávka po zemědělských produktech pro výrobu bioenergie. To představuje velké výzvy pro celé odvětví zemědělství, počínaje zemědělci prostřednictvím obchodu se zemědělskými produkty, a dále pro potravinářský průmysl. Mezinárodní obchod se zemědělskými produkty bude mít prospěch z růstu poptávky, protože nastane nezbytná rovnováha mezi přebytky ve vyvážejících zemích a narušeným zásobováním v mnoha dalších zemích světa. Tím budou vytvořeny obrovské příležitosti, ale i požadavky, vyplývající z této další internacionalizace a globalizace trhů se zemědělskými produkty. Velmi významné bude průběžné udržování vztahů po celém světě pro všechny účastníky trhu, stejně jako přímý přístup k zemědělským komoditám produkovaným zemědělci na celém světě.

Průměrné měsíční ceny semene řepky a slunečnice – ceny C.I.F. Rotterdam v Kč/t

Semeno řepky: evropská „00“												
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2001	7 383	7 125	7 487	7 668	7 835	7 806	8 477	8 422	8 556	8 277	8 659	8 277
2002	8 012	7 742	7 505	6 756	6 509	6 773	6 705	7 732	7 897	8 076	8 784	9 036
2003	8 985	8 327	7 951	8 819	8 455	7 506	7 743	7 873	8 092	8 370	8 919	8 808
2004	8 849	9 069	9 227	9 735	9 748	7 450	7 121	6 652	6 857	6 485	6 625	6 449
2005	6 053	5 733	6 008	5 962	6 190	6 271	6 212	6 283	6 524	6 722	6 602	6 466
2006	6 242	6 354	6 602	6 650	6 973	7 046	7 216	7 262	7 380	7 560	7 636	7 694
2007	7 625	7 536	7 225	7 131	7 482	7 892	8 360	8 978	9 635	10 013	10 232	10 770
2008	11 382	11 927	12 252	11 205	11 592	11 335	10 175	9 590	9 072	8 156	8 087	7 168
2009	7 968	8 081	7 352	7 732	8 553	8 219	7 025	6 902	6 531	6 800	6 961	7 403
2010	7 472	7 554	7 661	7 889	7 724	8 194	8 767	9 217	9 545	9 527	10 513	12 482
2011	12 691	12 698	12 479	13 230	13 691	14 150	13 021	12 296	11 870	10 709	10 748	10 998
2012	11 753	11 704	11 739	12 384	12 271	12 282	12 845	12 632	12 510	11 975	12 221	11 980
2013	12 081	12 226	12 260	12 358	11 055	10 606	9 755	9 350	9 583			
Semeno slunečnice: evropská												
2001	7 982	7 764	8 236	8 598	8 706	9 039	9 560	9 524	9 400	9 633	10 621	10 439
2002	10 741	11 058	10 580	9 812	9 730	8 605	8 221	8 905	8 458	8 864	9 352	9 357
2003	9 003	8 503	8 119	8 341	7 776	7 694	7 625	7 467	7 507	7 555	8 379	8 524
2004	8 849	9 511	9 335	9 464	9 055	7 997	7 661	7 561	7 478	7 267	7 757	7 776
2005	7 554	7 322	7 575	7 638	7 595	7 234	7 390	7 198	7 121	7 019	6 850	6 672
2006	6 384	6 330	6 769	6 952	6 951	6 867	7 002	6 866	6 711	6 618	7 070	7 147
2007	7 240	7 320	7 353	7 650	8 255	8 870	9 536	11 084	12 814	13 318	12 963	12 826
2008	13 666	14 215	14 982	14 770	12 075	11 991	11 384	9 557	8 714	7 227	6 664	6 155
2009	7 064	8 214	7 310	7 103	8 083	7 821	6 768	6 561	6 060	6 503	7 030	7 925
2010	7 948	8 428	8 715	9 040	9 911	8 933	8 767	9 446	10 093	11 185	12 497	13 110
2011	13 112	13 552	12 874	12 909	14 161	14 002	12 170	11 430	10 490	9 244	9 828	10 370
2012	10 685	10 927	11 010	11 686	11 954	11 770	13 032	13 318	13 549	13 013	12 893	12 884
2013	12 928	13 084	12 854	11 267	11 195	10 450	8 843	7 895	8 501			

Pramen: FAO, přepočet podle průměrných měsíčních kurzů ČNB, od roku 2011 proveden přepočet údajů

Průměrné měsíční ceny řepkového a slunečnicového oleje F.O.B. Rotterdam v Kč/t

Řepkový olej surový: cena F.O.B. ex lisovna												
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
2002	16 102	15 449	14 872	14 091	13 977	14 373	14 151	16 344	16 121	16 797	18 100	18 814
2003	18 465	17 391	16 325	17 500	15 478	15 701	16 297	16 169	16 261	16 739	16 907	17 029
2004	17 490	18 241	18 428	19 199	19 735	17 452	16 865	17 383	17 001	16 881	16 502	16 169
2005	15 732	14 827	14 951	15 044	15 166	15 776	15 857	15 551	16 130	18 190	17 945	17 683
2006	17 396	17 205	17 685	18 508	18 552	18 447	18 421	17 870	17 481	17 520	17 708	17 995
2007	17 521	16 864	16 210	16 564	17 242	18 294	19 010	19 530	20 879	22 966	23 176	25 184
2008	25 278	24 679	24 682	23 381	24 344	24 655	22 977	21 986	21 110	19 563	19 595	16 284
2009	16 777	16 918	14 808	16 376	18 260	17 423	15 476	15 944	14 925	15 662	16 086	16 840
2010	16 775	16 950	16 883	17 156	17 656	18 585	18 720	19 493	19 600	20 429	22 361	26 563
2011	26 499	26 611	26614	27 366	28 854	29 778	27 526	26 228	24 855	22 494	23 263	23 823
2012	24 872	24525	24 151	24 598	24 483	24 257	25 110	24 861	24 462	23 392	23 493	22 884
2013	23 355	23 364	23 015	22 534	22 270	21 055	20 066	19 340	19 205			
Slunečnicový olej surový: cena F.O.B. ex lisovna												
2002	21 715	20 887	19 859	18 492	18 862	18 647	17 068	18 482	17 527	18 355	19 679	19 158
2003	18 217	17 478	16 887	16 971	16 381	16 291	16 043	15 735	15 470	16 609	17 183	17 273
2004	17 879	18 995	19 154	18 873	18217	16 462	16 042	16 422	17 001	17 688	17 514	16 558
2005	16 148	16 002	16 126	16 185	16666	17 430	17 735	16 418	16 321	15 966	14 842	14 972
2006	14 026	14 159	14 443	15 322	15032	14 946	14 499	14 657	14 917	14 940	15 706	15 346
2007	15 400	15 309	15 108	15 652	17367	19 485	20 620	22 781	25 409	26 098	25 507	26 501
2008	30 253	31 649	30 272	29 254	31 631	31 972	25 245	21 402	20 053	17 649	16 510	14 784
2009	16 777	17 920	15 811	17 107	18 416	17 177	14 708	14 740	14 089	14 750	15 947	17 589
2010	17 745	17 994	17 862	17 439	18 596	18 775	18 542	20 667	21 056	22 599	25 986	27 667
2011	27 323	27 636	26 144	26 517	28 834	30 855	28 358	25535	24 552	21 382	22 505	22 643
2012	23 903	23 654	23 665	24 956	25 276	24 400	26 063	26 233	25 616	23 930	24 462	24 403
2013	24 413	24 318	24 183	23 823	24 485	23 985	23 357	18 603	18 587			

Pramen: FAO, přepočet podle průměrných měsíčních kurzů ČNB, od roku 2011 proveden přepočet údajů

Země Evropské unie

Evropská unie je největším dovozním regionem zemědělských produktů, ale i největším vývozcem zpracovaných zemědělských produktů na světě. S hospodářskou oblastí pro více než 450 milionů spotřebitelů také reprezentuje největší vnitřní trh. Tradičně je z EU nejvyšší vývoz obilí a dovoz krmiv.

Dle údajů asociace COCERAL dosáhly v roce 2012 v EU podle předběžných údajů plochy hlavních olejnin (řepka, slunečnice, sója) celkem 10 894 tis. ha. Proti roku 2011 se plochy hlavních olejnin snížily o zhruba 425 tis. ha a také klesl průměrný výnos kvůli povětrnostním podmínkám. Vstupem Chorvatska do EU se zvýšila plocha olejnin v marketingovém roce 2012/13 o 105 tis. ha.

U sóji se v marketingovém roce 2012/13 v EU snížila produkce na 836 tis. t proti minulému roku (1 184 tis. t). I u slunečnice se produkce snížila, a to na 6 794 tis. t. Naopak u řepky mírně stoupla produkce na 19 359 tis. t proti roku 2011/12, kdy byla produkce 19 043 tis. t.

Podle zářijových odhadů evropské asociace COCERAL pro rok 2013/14 se v EU u řepky očekává zvýšení produkce na 20 694 tis. t, u sóji na 1 111 tis. t a u slunečnice na 9 222 tis. t. Produkce je vyšší také díky vstupu Chorvatska mezi členské státy, což u řepky znamená zvýšení produkce o 64 tis. t, u slunečnice o 90 tis. t a u sóji o 107 tis. t v roce 2013.V rámci celkové produkce olejnin v EU, která dle prognóz dosáhne v roce 2013/14 asi 31 000 tis. t, toto mírné navýšení ploch velký význam nemá.

Produkční plocha, hektarový výnos a celková produkce semene řepky, slunečnice a sóji v Evropské unii

Ukazatel	MJ.	2008	2009	2010	2011	2012[1)]	2013[2)]	2013[3)]
Řepka - EU 27								**EU 28**
Plocha	tis. ha	6 154	6 515	6 916	6 748	6 254	6 685	6 716
Výnos	t/ha	3,1	3,30	2,94	2,82	3,10	3,09	3,08
Produkce	tis. t	19 093	21 489	20 325	19 043	19 359	20 630	20 694
Slunečnice - EU 27								**EU 28**
Plocha	tis. ha	3 738	3 865	3 622	4 182	4 283	4 528	4 561
Výnos	t/ha	1,83	1,77	1,88	2,04	1,59	2,02	2,02
Produkce	tis. t	6 845	6 830	6 804	8 528	6 794	9 132	9 222
Sója - EU 27								**EU 28**
Plocha	tis. ha	254	281	305	389	357	358	399
Výnos	t/ha	2,93	2,91	2,93	3,04	2,34	2,80	2,70
Produkce	tis. t	744	819	893	1 184	836	1 004	1 111

Pramen: COCERAL Brussels – Oilseeds Crop Forecast

Poznámka: [1)] předběžné údaje
[2)] v EU 27, odhad COCERAL v září 2013
[3)] v EU 28, odhad COCERAL v září 2013

Produkce hlavních druhů olejnin v zemích EU v letech 2011 – 2013[1)] v tis. t

	Řepka			Slunečnice			Sója			Celkem[2)]		
	EU 27	EU 28		EU 27	EU 28		EU 27	EU 28		EU 27	EU 28	
	2011	2012	2013[1)]	2011	2012	2013[1)]	2011	2012	2013[1)]	2011	2012	2013[1)]
EU celkem	**19 055**	**19 442**	**20 795**	**8 432**	**6 919**	**9 105**	**1 256**	**1 278**	**1 474**	**28 744**	**27 639**	**31 374**
EU 15	**13 283**	**14 122**	**13 876**	**3 559**	**2 728**	**3 264**	**1 029**	**998**	**1 139**	**17 872**	**17 847**	**18 279**
z toho Německo	3 899	4 823	5 832	60	62	67	0	0	0	3 959	4 885	5 899
Francie	5 369	5 442	4 514	1 934	1 644	1 746	121	109	110	7 423	7 195	6 370
Itálie	55	53	56	344	202	249	828	810	952	1 227	1 064	1 257
Nizozemsko	14	15	19	0	0	0	0	0	0	14	15	19
Belgie/Lux.	42	46	46	0	0	0	0	0	0	42	46	46
Spojené království	2 778	2 567	2 157	0	0	0	0	0	0	2 778	2 567	2 157
Irsko	20	52	49	0	0	0	0	0	0	20	52	49
Dánsko	508	485	581	0	0	0	0	0	0	508	485	581
Řecko	6	8	8	25	102	101	0	0	0	31	110	110
Španělsko	59	48	57	1 097	621	1 003	2	2	2	1 159	671	1 062
Portugalsko	0	0	0	22	20	21	0	0	0	22	20	21
Rakousko	161	151	173	78	77	77	78	77	75	318	305	325
Švédsko	252	321	310	0	0	0	0	0	0	252	321	310
Finsko	120	111	74	0	0	0	0	0	0	120	111	74
EU 13	**5 772**	**5 320**	**6 919**	**4 873**	**4 191**	**5 841**	**227**	**280**	**335**	**10 872**	**9 792**	**13 094**
z toho Polsko	1 865	1 883	2 624	5	5	5	0	0	0	1 870	1 888	2 629
Česko	1 077	1 127	1 411	72	63	64	5	5	5	1 154	1 195	1 479
Slovensko	355	312	415	222	187	234	19	19	19	596	517	668
Maďarsko	559	400	509	1 385	1 285	1 515	73	70	78	2 017	1 755	2 102
Estonsko	144	167	157	0	0	0	0	0	0	144	167	157
Lotyšsko	220	320	275	0	0	0	0	0	0	220	320	275
Litva	368	634	554	0	0	0	0	0	0	368	634	554
Slovinsko	10	9	10	0	0	0	0	0	0	10	9	10
Rumunsko	656	143	550	1 625	1 221	2 009	130	84	126	2 411	1 447	2 685
Bulharsko	519	270	350	1 564	1 350	1 925	0	0	0	2 083	1 620	2 275
Chorvatsko	-	56	64	-	80	89	-	103	107	-	239	260

Pramen: ACTI Hamburk, září 2012, září 2013, bez Kypru a Malty

Poznámka: [1)] odhad ze dne 26. 9. 2013

[2)] celkem pouze řepka, slunečnice a sója

Ceny olejnin a jejich produktů na mezinárodních trzích

Ceny olejnatých semen na mezinárodních trzích v USD/t

Market. rok	Sójové boby					Podzemnice		Slunečnice		Řepka	Kopra
říjen – září	USA[1)]	USA[2)]	Braz.[3)]	Arg.[4)]	Rott.[5)]	USA[6)]	Rott.[7)]	USA[8)]	Rott.[9)]	Hamb.[10)]	Rott.[11)]
2001/02	170	174	183	179	203	389	700	238	287	220	245
2002/03	209	232	217	221	267	415	963	265	286	285	287
2003/04	291	294	277	285	323	425	976	282	321	317	424
2004/05	217	214	232	228	277	402	915	316	313	262	431
2005/06	205	202	228	227	261	383	857	261	291	292	387
2006/07	254	264	279	279	335	394	1 128	343	401	375	537
2007/08	414	452	472	469	550	458	1 688	532	745	644	867
2008/09	368	365	403	392	421	517	1 204	461	364	393	487
2009/10	354	357	390	395	429	467	1 209	342	452	419	613
2010/11	454	482	508	511	549	508	1 792	591	661	647	1 188
2011/12	488	505	549	533	562	729	2 480	632	593	616	829
2012/13 říjen	522	561	571	597	617	745	1 488	571	677	623	591
listopad	525	529	544	553	589	723	1 418	580	652	618	577
prosinec	525	532	547	552	607	838	1 363	549	670	623	526
leden	525	526	538	530	592	688	1 350	573	672	628	554
únor	536	539	546	540	596	622	1 350	571	686	641	570
březen	536	537	529	538	588	611	1 381	542	649	619	536
duben	529	N/A	506	518	N/A	589	1 400	547	568	623	523
květen	547	555	527	541	N/A	600	1 400	529	561	554	556
červen	555	569	544	546	N/A	595	1 400	538	535	543	601
červenec	562	534	531	534	N/A	534	1 388	534	446	492	569
srpen*	507	515	518	522	N/A	518	1 360	518	407	482	587
září											
Průměr	534	540	536	543	598	642	1 391	550	593	586	563

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013

Poznámka: 1) Průměrná tržní cena placená farmářům v USA
2) Cena za hotové na trzích Central Illinois, US. No. 1 Yellow
3) Původ Brazílie, exportní cena FOB Rio Grande, Brazil
4) Původ Argentina, exportní cena FOB Buenos Aires
5) Různý původ, cena CIF Rotterdam
6) Průměrná tržní cena placená farmářům v USA, neloupané arašídy
7) Cena CIF Rotterdam, doručovatel USA, 40/50 %
8) Cena placená farmářům v USA
9) Cena CIF Rotterdam, původ EU
10) Cena CIF Hamburk, Europe „00“ oil
11) Cena CIF Rotterdam, původ Indonesia
* předběžné údaje
N/A údaj není k dispozici

Světová produkce rostlinných olejů (v tis. t)

Ukazatel	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13[1)]	2013/14[2)]
Sójový olej	32 560	34 780	36 450	37 830	35 890	38 790	41 280	42 560	42 740	44 360
Palmový olej	33 520	35 980	37 330	41 080	43 990	45 990	48 750	51 890	55 320	58 090
Řepkový olej	15 770	17 340	17 130	18 430	20 490	22 560	23 520	24 280	24 730	24 840
Slunečnic. olej	9 170	10 570	10 600	10 030	12 000	12 280	12 420	15 340	13 940	15 370
Podzem. olej	5 050	4 970	4 530	4 860	5 020	4 870	5 300	5 310	5 550	5 580
Bavlníkový olej	4 780	4 900	5 130	5 210	4 780	4 600	4 970	5 260	5 270	5 220
Kokosový olej	3 470	3 460	3 220	3 530	3 530	3 630	3 810	3 500	3 750	3 740
Palmoják. olej	4 150	4 350	4 430	4 880	5 170	5 590	5 700	6 060	6 440	6 820
Olivový olej	2 960	2 660	2 910	2 780	2 780	3 080	3 250	3 240	2 670	3 280
C e l k e m	111 430	119 010	121 730	128 630	133 650	141 380	148 990	157 430	160 400	167 290

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013, od roku 2007/08 bylo provedeno zpřesnění údajů

Poznámka: [1)] předběžné údaje
[2)] kvalifikovaný odhad září 2013

Ceny rostlinných olejů na mezinárodních trzích v USD/t

Market. rok	Olej											
	Sójový				Slunečnicový		Podzemnic.		Palm.	Řepk.	Koko.	Kuku.
říjen – září	USA[1)]	Braz.[2)]	Arg.[3)]	Rott.[4)]	USA[5)]	Rott.[6)]	USA[7)]	Rott.[8)]	Malaj.[9)]	Rott.[10)]	Rott.[11)]	U.S.[12)]
2001/02	363	376	376	412	513	587	716	659	329	451	388	422
2002/03	486	489	491	534	731	592	1034	1 139	421	588	449	621
2003/04	661	567	542	633	738	663	1317	1 178	481	670	630	625
2004/05	507	466	471	545	962	703	1171	1 102	392	660	636	614
2005/06	516	474	467	573	896	635	981	931	416	770	583	555
2006/07	684	673	667	771	1 279	846	1 253	1 219	655	852	812	701
2007/08	1 147	1 190	*1 191*	1 327	2 010	1 639	2 225	2 018	1 058	1 410	1 306	1 529
2008/09	709	740	741	826	1 108	837	1 539	1 339	633	868	735	722
2009/10	793	848	829	924	1 164	956	1 353	1 291	793	927	921	866
2011/11	1 173	1 210	1 211	1 306	1 899	1 404	1 806	1 751	1 154	1 367	1 772	1 331
2011/12	1 144	1 162	1 164	1 241	1 834	1 254	2 247	2 455	1 032	1 258	1 244	1 236
2012/13 říjen	1 087	1 095	1 092	1 175	1 631	1 245	2 271	2 375	823	1 217	898	1 207
listopad	1 020	1 080	1 084	1 135	1 550	1 237	2 202	2 303	799	1 188	848	1 145
prosinec	1 040	1 106	1 112	1 163	1 488	1 269	2 173	2 216	763	1 190	785	1 116
leden	1 077	1 108	1 134	1 190	1 439	1 269	2 133	2 100	812	1 214	829	1 148
únor	1 088	1 106	1 117	1 175	1 433	1 275	1 896	1 982	828	1 225	861	1 140
březen	1 072	1 042	1 039	1 116	1 424	1 221	1 743	1 924	804	1 162	820	1 053
duben	1 086	1 012	1 012	1 095	1 411	1 201	1 709	1 899	793	1 136	793	1 037
květen	1 087	991	991	1 073	1 411	1 227	1 764	1 867	795	1 116	828	997
červen	1 055	942	944	1 041	1 411	1 228	1 824	1 813	796	1 078	895	937
červenec	996	880	879	995	1 411	1 178	1 852	1 758	765	1 012	861	858
srpen*	933	876	875	997	1 411	959	1 830	1 685	757	997	891	858
září												
Průměr	**1 049**	**1 022**	**1 025**	**1 105**	**1 456**	**1 210**	**1 945**	**1 993**	**794**	**1 140**	**846**	**1 045**

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013

Poznámka: [1)] Průměrná velkoobchodní cena surového oleje (v cisterně), Decatur, USA
[2)] Exportní cena FOB Rio Grande, surový, původ Brazílie
[3)] Exportní cena FOB Buenos Aires, surový, původ Argentina
[4)] Exportní cena FOB Nizozemí, po vyexpedování z lisovny
[5)] Cena FOB surový, v cisterně, původ USA
[6)] Cena FOB severozápadní Euro přístavy
[7)] Cena FOB lisovny na jihovýchodě USA, surový, v cisterně
[8)] Cena CIF Rotterdam, různý původ
[9)] Exportní cena FOB v přístavech Malajsie
[10)] Cena FOB ex lisovna, Rotterdam
[11)] Cena CIF Rotterdam, původ Filipíny/Indonézie
[12)] Cena surového oleje, Decatur, USA
* předběžné údaje

Světová produkce pokrutin a extrahovaných šrotů (v tis. t)

Ukazatel	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13[1)]	2013/14[2)]
Sójové	138 810	146 550	154 250	159 220	151 870	164 950	174 600	180 200	180 300	188 060
Řepkové	24 150	26 550	25 930	27 590	30 810	33 410	34 660	35 880	37 070	36 920
Bavlníkové	15 120	14 580	15 330	15 590	14 290	13 810	14 840	15 710	15 750	15 660
Slunečnicové	10 020	11 490	11 480	10 600	12 780	13 080	13 230	16 120	14 770	16 300
Podzemnicové	6 070	5 980	5 480	5 890	6 090	5 960	6 480	6 530	6 830	6 870
Palmojádrové	5 000	5 190	5 270	5 830	6 120	6 630	6 760	7 180	7 690	8 120
Kokosové	1 790	1 830	1 710	1 870	1 870	1 920	2 030	1 860	1 990	1 990
Ostatní	5 710	5 080	4 540	5 240	5 350	4 320	4 550	4 640	4 700	4 760
C e l k e m	200 960	212 170	223 990	231 830	229 180	244 120	257 240	268 220	269 100	278 670

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013

Poznámka: [1)] předběžné údaje
[2)] kvalifikovaný odhad v září 2013

Ceny šrotů a pokrutin z olejnatých semen na mezinárodních trzích v USD/t

Marketingový rok říjen – září	Šroty, pokrutiny							
	Sójové				Slunečnicové		Bavlníkové	Řepkové
	USA[1)]	Braz.[2)]	Arg.[3)]	Hamb.[4)]	USA[5)]	Rott.[6)]	USA[7)]	Hamb.[8)]
2001/02	180	174	157	174	95	110	146	129
2002/03	200	163	152	197	101	106	161	139
2003/04	282	211	188	273	122	149	202	178
2004/05	202	172	157	231	94	120	137	131
2005/06	192	176	158	215	85	122	159	129
2006/07	226	199	181	276	116	178	166	184
2007/08	370	337	299	469	191	298	280	298
2008/09	365	333	290	401	168	178	281	195
2009/10	343	327	311	391	167	222	244	221
2010/11	381	383	386	418	242	254	302	278
2011/12	434	442	442	461	272	263	303	295
2012/13 říjen	538	562	565	555	316	333	378	359
listopad	513	540	539	539	297	330	415	374
prosinec	506	544	539	553	294	335	380	399
leden	476	485	501	512	278	336	361	364
únor	486	462	496	513	262	327	308	382
březen	482	445	474	503	255	299	333	370
duben	465	417	465	521	245	295	347	393
květen	513	444	497	527	237	336	344	402
červen	548	479	510	548	257	347	363	323
červenec	600	482	500	567	271	305	380	301
srpen*	512	477	473	564	244	282	364	275
září								
Průměr	513	485	505	537	269	320	361	358

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013

Poznámka: 1) Průměrná velkoobchodní cena, Decatur, USA, 48 % proteinu
2) Exportní cena FOB Rio Grande, 45-46 % proteinu, původ Brazílie
3) Exportní cena FOB Buenos Aires, pelety, původ Argentina
4) Cena FOB Hamburg, po vyexpedování z lisovny
5) Cena FOB Minneapolis, USA, 32 % proteinu
6) Cena CIF Rotterdam, pelety, 37 – 38 % proteinu, původ Arg. (od srpna 2012 šrot původem z Ukrajiny)
7) Cena FOB Memphis FOB, 41 % proteinu zjištěného extrakcí rozpouštědly
8) Cena FOB Hamburk, po vyexpedování z lisovny, 34 % proteinu
* předběžné údaje
N/A údaj není k dispozici

PĚSTOVÁNÍ, ZPRACOVÁNÍ A SPOTŘEBA OLEJNIN V ČESKÉ REPUBLICE

Pro marketingový rok 2012/13 bylo v České republice oseto olejninami 470,8 tis. ha a olejniny zaujímaly celkem 19 % orné půdy ČR. Podle definitivních údajů Českého statistického úřadu o sklizni zemědělských plodin dosáhla celková produkce olejnin 1 211 tis. t. Meziroční nárůst sklizňových ploch olejnin činil 6,4 tis. ha, tj. 1,4 %. Celková produkce meziročně stoupla o necelých 27 tis. t, tj. o 2,3 %. Na celkové výši sklizňových ploch se v roce 2012 nejvíce podílela řepka olejná se 401,3 tis. ha, následovala slunečnice se sklizňovou plochou 24,6 tis. ha, mák s 18,4 tis. ha a hořčice na semeno s 16,9 tis. ha. Sója byla v roce 2012 sklizena z 5,7 tis. ha. Len olejný a ostatní olejniny byly pěstovány na celkem 3,8 tis. ha.

Podle údajů ČSÚ bylo pro marketingový rok 2013/14 v České republice oseto olejninami 486,9 tis. ha. Oproti minulému roku se odhaduje zvýšení ploch o 3,4 %. Předpokládaná produkce by měla vzhledem k mírnému vzrůstu činit přibližně 1 539 tis. t olejnatých semen.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková sklizeň olejnin v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	129 996	129 857	2,63	341 034
1991/92	162 582	161 600	2,51	405 558
1992/93	167 459	165 706	2,00	331 227
1993/94	193 695	192 399	2,17	417 505
1994/95	250 469	248 776	2,06	511 783
1995/96	326 406	325 336	2,26	735 921
1996/97	279 754	276 600	2,12	586 060
1997/98	274 115	270 000	2,25	608 221
1998/99	352 607	349 624	2,23	778 982
1999/00	468 478	465 806	2,30	1 072 766
2000/01	408 663	404 683	2,33	943 554
2001/02	436 551	432 302	2,49	1 078 750
2002/03	409 738	409 738	2,01	823 401
2003/04	421 299	421 299	1,43	601 248
2004/05	382 429	382 428	2,90	1 108 485
2005/06	399 531	399 526	2,40	958 742
2006/07	437 940	437 940	2,41	1 056 145
2007/08	451 657	451 657	2,54	1 145 526
2008/09	483 851	483 851	2,47	1 194 207
2009/10	486 533	486 533	2,63	1 279 618
2010/11	490 420	490 420	2,37	1 160 093
2011/12	464 405	464 405	2,55	1 183 736
2012/13	470 819	470 819	2,57	1 210 710
2013/14[1)]	486 908	486 908	3,16	1 538 639

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] hektarový výnos a celková produkce – kvalifikovaný odhad MZe ČR

ŘEPKA OLEJNÁ

Řepka olejná je v České republice komoditou, jejíž pěstování je v posledních letech pro většinu zemědělských podniků velmi příznivé. Náklady na pěstování řepky sice v posledních letech mírně rostou, ale dosahovaný průměrný hektarový výnos a velmi příznivé CZV řadí řepku mezi rentabilní plodiny. V roce 2003/04 klesly plochy řepky olejné pod 300 tis. ha a v následujícím čtyřletém období se řepka v ČR pěstovala na 251 tis. až 292 tis ha. Od marketingového roku 2007/08 opět pěstitelské plochy překračují 300 tis. ha a produkce řepkového semene 1 mil. t. Veškeré sklizené řepkové semeno nachází uplatnění na domácích i zahraničních trzích.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce řepky olejné v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	105 113	105 102	2,90	304 515
1991/92	127 773	126 890	2,74	348 292
1992/93	136 473	135 895	2,16	292 939
1993/94	167 423	166 995	2,26	377 233
1994/95	190 721	189 913	2,38	451 628
1995/96	252 675	252 675	2,62	662 176
1996/97	228 775	226 533	2,30	520 572
1997/98	229 767	227 310	2,47	560 509
1998/99	265 560	264 310	2,57	680 216
1999/00	350 353	348 949	2,67	931 053
2000/01	325 338	323 842	2,61	844 428
2001/02	344 117	343 004	2,84	973 321
2002/03	313 025	313 025	2,27	709 533
2003/04	250 959	250 959	1,55	387 805
2004/05	259 460	259 460	3,60	934 674
2005/06	267 160	267 160	2,88	769 377
2006/07	292 247	292 247	3,01	880 172
2007/08	337 571	337 571	3,06	1 031 920
2008/09	356 924	356 924	2,94	1 048 943
2009/10	354 826	354 826	3,18	1 128 119
2010/11	368 824	368 824	2,83	1 042 418
2011/12	373 386	373 386	2,80	1 046 071
2012/13	401 319	401 319	2,76	1 109 137
2013/14[1)]	418 808	418 808	3,45	1 444 421

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] odhad ČSÚ k září 2013

Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2003/30/ES o zavedení povinného přimíchávání biosložek do pohonných hmot i v České republice zvýšilo poptávku po semenu řepky olejky. To ovlivnilo zvýšení osevních ploch a produkci řepkového semene. K výrobě metylesteru řepkového oleje pro domácí trh a vývoz je ročně v České republice spotřebováno přibližně 550 tis. t řepkového semene. Zvyšující se poptávka na domácím, ale hlavně na zahraničním trhu má vliv na výrazný růst CZV a deklarovaných hodnot při zahraničním odchodu a hlavně cen burzovních.

V roce 2007/08 vzrostly plochy řepky olejné v ČR na 337,6 tis. ha a produkce semene dosáhla 1 031,9 tis. t. CZV vlivem zvýšené poptávky hlavně na zahraničním trhu v průběhu marketinkového roku vzrostly na průměrných 9 208 Kč/t. Vyvezeno bylo 419,5 tis. t řepkového semene. V roce 2008/09 bylo sklizeno z 356,9 tis. ha 1 048,9 tis. t řepkového semene. CZV sice mírně klesla a v průměru marketingového roku činila 8 345 Kč/t. Vyvezeno bylo celkem 432,6 tis. t řepkového semene. Růst odbytu řepkového semene stále ovlivňuje pěstitele a ti pro marketingový rok 2009/10 oseli 354,8 tis. ha. Celková produkce semene dosáhla 1 128,1 tis. t, což je nárůst proti předchozímu roku o 79,2 tis. t. Přestože vývoz řepkového semene se zvýšil na 444,9 tis. t, CZV na domácím trhu klesly z důvodu kolísání cen na zahraničních trzích a v průměru marketingového roku činily 6 924 Kč/t. V marketingovém roce 2010/11 byla řepka olejná sklizena z 368,8 tis. ha. Meziroční nárůst ploch činil 14 tis. ha. Vzhledem k nepříznivému vývoji počasí klesl hektarový výnos na 2,83 t a celková produkce řepkového semene na 1 042,4 tis. t a byla meziročně nižší o 85,7 tis. t. Přestože dovozní hodnota řepkového semene na zpracování dosáhla v marketingovém roce průměrně 10 297 Kč/t, bylo dovezeno 105,1 tis. t a vyvezeno 250,1 tis. t řepkového semene. Průměrná CZV na domácím trhu dosáhla 9 854 Kč/t. V marketingovém roce 2011/12 byla osevní plocha řepky 373,4 tis. ha s výnosem 2,80 t/ha. Přestože hektarový výnos poklesl, celková produkce se mírně zvýšila na 1 046,1 tis. t díky zvětšení osevních ploch řepky. Dovozní hodnota řepkového semene na zpracování dosáhla v marketingovém roce průměrně 11 716 Kč/t a dovoz se mírně snížil na 101,8 tis. t. Vývoz řepkového semene se naopak meziročně zvýšil na 300,2 tis. t za současného zvýšení vývozní hodnoty na 11 538 Kč/t. Průměrná CZV na domácím trhu dosáhla 11 210 Kč/t.

Pro marketingový rok 2012/13 bylo oseto řepkou olejkou 401,3 tis. ha a hektarový výnos se opět snížil, a to na 2,76 t. Celková produkce řepkového semene dosáhla 1 109,1 tis. t. Dovoz se meziročně více než zdvojnásobil až na 220,4 tis. t, za mírně vyšší dovozní hodnotu. Vývoz pokračuje ve stále stoupajícím trendu a v marketingovém roce 2012/13 dosáhl 382,9 tis. t za 11 380 Kč/t.

Následující marketingový rok 2013/14 se úroda řepky odhaduje na rekordních 1 444 tis. t, což znamená meziroční nárůst o 335 tis. t (+30 %). Zvýšení produkce je ovlivněno rozšířením osevní plochy na rekordních 418,8 tis. ha (+4 %), ale také meziročním nárůstem odhadovaného hektarového výnosu na 3,45 t/ha (+25 %).

Ceny řepkového semene

Ceny řepkového semene jsou v České republice ovlivňovány domácí spotřebou a hlavně vývozem, protože od vstupu do EU je v průměru 30 % domácí produkce vyváženo. V letech 2007/08 a 2008/09 bylo vyvezeno dokonce více než 41 % domácí produkce. V roce 2009/10, kdy byla dosažena dosud historicky nejvyšší produkce (1 128,1 tis. t) a vyvezeno historicky nejvyšší množství (448,6 tis. t včetně osiva), poklesl vývoz na 39,8 % domácí produkce. V roce 2010/11 bylo z České republiky vyvezeno pouze 252,8 tis. t řepkového semene včetně osiva, tj. 24,3 % celkové domácí produkce. Od propadu vývozu v roce 2010/11 se procentuální zastoupení vývozu v domácí produkci opět zvyšuje. V roce 2011/12 se zvýšil na 29 % domácí produkce a v roce 2012/13 bylo vyvezeno nadprůměrných 36 % domácí produkce.

Průměrné roční CZV řepkového semene v Kč/t za kalendářní rok (bez DPH)

Kalendářní rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Kč/t	6 467	7 348	7 183	5 628	6 657	7 418	9 785	7 104	7 545	11 381	11 843	11 654

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] průměrná CZV od ledna do srpna

Ceny zemědělských výrobců (CZV) sleduje ČSÚ měsíčně a provádí výpočet průměrných cen za kalendářní rok. Průměrná CZV uváděná za kalendářní rok je však ve vztahu ke konkrétní sklizni u některých komodit méně vhodná, protože je ovlivněna údaji ze dvou (většinou rozdílných) sklizní.

Průměrné měsíční (roční) CZV řepkového semene v Kč/t za marketing. rok (bez DPH)

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr[1)]
1993/94	5 246	5 283	5 259	5 468	5 582	5 495	5 530	5 613	5 628	5 399	5 628	5 100	5 436
1994/95	5 463	5 412	5 413	5 388	5 448	5 755	5 983	6 216	6 224	6 348	*	6 898	5 868
1995/96	5 493	5 447	5 483	5 551	5 530	5 755	5 900	5 907	5 830	5 606	*	6 143	5 695
1996/97	6 028	5 866	5 879	5 826	6 051	6 036	6 094	6 375	6 250	6 230	*	7 375	6 183
1997/98	6 651	6 415	6 473	6 579	7 127	7 078	7 361	7 150	7 170	7 838	*	*	6 984
1998/99	6 920	6 953	6 988	6 986	7 431	7 462	7 294	7 415	7 108	7 080	*	7 130	7 161
1999/00	5 335	5 303	5 325	5 491	5 742	5 894	5 785	5 883	5 910	5 733	5 963	*	5 669
2000/01	6 073	6 098	6 213	6 458	6 529	6 822	6 822	7 312	7 563	7 195	*	*	6 709
2001/02	6 570	6 679	6 817	7 140	7 446	7 841	7 681	7 595	7 900	*	7 625	7185	7 316
2002/03	5 782	5 799	6 215	6 814	7 235	7 396	7 572	7 515	7 276	7 433	*	*	6 904
2003/04	7 259	6 936	7 509	7 773	7 983	8 134	8 241	8 658	8 944	8 579	8 517	*	8 048
2004/05	7 467	6 524	6 300	6 241	6 178	6 244	6 105	5 942	5 638	5 596	5 693	5 611	6 128
2005/06	5 637	5 333	5 419	5 747	5 942	6 209	6 194	6 270	6 333	6 420	6 569	6 767	6 070
2006/07	6 654	6 737	6 787	6 875	6 939	7 125	7 042	7 080	7 122	6 974	6 877	6 756	6 914
2007/08	7 117	7 307	7 629	8 072	8 502	8 532	9 849	10 193	10 884	10 900	10 956	10 549	9 208
2008/09	9 908	9 442	9 238	8 863	8 491	8 142	8 174	7 787	7 659	7 363	7 241	7 829	8 345
2009/10	7 170	6 482	6 302	6 281	6 290	6 668	6 799	7 124	7 268	7 358	7 556	7 791	6 924
2010/11	7 549	7 672	7 776	8 455	8 631	8 768	10 313	11 830	11 830	11 695	11 954	11 770	9 854
2011/12	10 847	10 811	10 939	10 893	10 828	10 769	11 002	11 094	11 421	11 585	12 118	12 213	11 210
2012/13	12 201	11 806	11 983	12 033	12 202	12 455	11 954	12 179	12 320	12 204	12 009	11 621	12 081
2013/14	10 652	10 289											10 471

Pramen: ČSÚ, propočet MZe ČR

Poznámka: * v takto označeném měsíci pramen ceny neuvádí
[1)] aritmetický průměr za sledované období

Pro cenové hodnocení komodity je vhodné užívat průměrnou cenu za marketingový rok, kterou však ČSÚ neuvádí. Proto jsou údaje o ročních průměrných cenách za marketingový rok vypočteny pouze aritmetickým průměrem. Údaje vypočtené za marketingový rok jsou kompatibilní s údaji světových agentur např. EUROSTAT, Datamonitor, USDA - Foreign Agricultural Service, Oil World, asociace COCERAL i dalších.

Zahraniční obchod České republiky s řepkou olejnou

Dovoz semene řepky olejné do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	115 892	21 529	39 251	16 261	114 629	112 053	178 354	108 572
Hodnota v Kč/t	6 664	8 032	10 509	6 887	8 403	11 742	12 499	11 466

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz semene řepky olejné od ledna do srpna

Dovoz semene řepky olejné do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Ukazatel	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	62 328	29 314	31 474	63 845	105 142	101 762	220 441	32 860
Hodnota v Kč/t	6 928	8 701	10 406	7 786	10 297	11 716	12 414	9 654

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz semene řepky olejné za červenec a srpen 2013

Vývoz semene řepky olejné z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Ukazatel	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	53 967	455 212	387 158	510 846	291 496	174 063	353 083	300 664
Hodnota v Kč/t	6 734	7 366	9 539	7 272	7 621	10 799	11 985	10 405

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz semene řepky olejné od ledna do srpna

Vývoz semene řepky olejné z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Ukazatel	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	194 866	419 503	432 638	444 868	250 118	300 216	382 932	80 269
Hodnota v Kč/t	7 381	7 876	9 097	6 899	8 593	11 538	11 380	9 213

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz semene řepky olejné za červenec a srpen 2013

Nejvýznamnější země českého zahraničního obchodu při dovozu řepkového semene jsou v posledních letech Slovensko, Polsko, Maďarsko a Rakousko. Při vývozu jsou hlavní odběratelé Německo, Slovensko, Nizozemsko, Polsko a Maďarsko.

Porovnání cen zemědělských výrobců ČR, deklarovaných vývozních a dovozních hodnot a cen na zahraničních trzích u řepkového semene v Kč/t

Marketingový rok	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Ceny zemědělských výrobců v ČR	6 070	6 914	9 208	8 345	6 924	9 854	11 210	12 081
Deklarovaná vývozní hodnota	6 149	7 381	7 876	9 097	6 899	8 593	11 538	11 380
Deklarovaná dovozní hodnota	6 430	6 928	8 701	10 406	7 786	10 297	11 716	12 414
Cena CIF Hamburg[1)]	6 602	7 470	10 640	8 218	7 343	12 283	11 694	11 125

Pramen: ČSÚ, Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Oilseeds: World Markets and Trade - USDA

Poznámka: [1)] Přepočet proveden podle kurzu ČNB

Následná bilance semene řepky olejné v České republice poskytuje celkový pohled na vývoj nabídky a užití. Potvrzuje postupnou stabilizaci tukového průmyslu a zlepšující se tržní stabilitu této komodity po vstupu ČR do EU. V bilanci jsou zpětně provedeny opravy zpřesněných základních údajů statistiky zahraničního obchodu ČSÚ.

Bilance výroby a užití semene řepky olejné

Ukazatel	MJ.	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Sklizňová plocha	tis. ha	292,3	337,6	356,9	354,8	368,8	373,4	401,3	418,8
Hektarový výnos	t/ha	3,01	3,06	2,94	3,18	2,83	2,80	2,76	3,45
Produkce	tis. t	880,2	1 031,9	1 048,9	1 128,1	1 042,4	1 046,1	1 109,1	1 444,4
Dovoz	tis. t	63,3	29,9	32,6	64,9	106,3	103,0	221,7	101,0
Celková nabídka	tis. t	994,1	1 141,8	1 100,3	1 206,8	1 185,9	1 179,7	1 354,1	1 598,2
Průmysl. zprac.[2)]	tis. t	717,0	700,0	648,3	718,5	900,0	850,0	900,0	1 182,5
z toho MEŘO	tis. t	231,1	242,3	300,0	370,0	480,0	510,0	410,0	680,0
Osivo	tis. t	2,0	2,4	2,5	2,5	2,5	2,5	2,7	3,2
Vývoz	tis. t	195,1	420,6	435,7	448,6	252,8	303,9	398,6	390,0
Konečná zásoba	tis. t	80,0	18,8	13,8	37,2	30,6	23,3	52,8	22,5

Pramen: ČSÚ, MZe ČR

Poznámka: [1)] predikce MZe ČR
[2)] kvalifikovaný odhad MZe ČR

Řepka je plodinou, jejíž pěstování je v posledních letech pro většinu zemědělských podniků velmi příznivé. Náklady na pěstování řepky olejné sice v posledních letech mírně rostly, ale dosahovaný průměrný hektarový výnos a příznivé CZV řadí řepku olejnou mezi rentabilní plodiny.

SLUNEČNICE

Rekordních pěstebních ploch slunečnice (48,7 tis. ha) a také rekordní produkce (114,5 tis. t) bylo dosaženo v marketingovém roce 2003/04. Od té doby plochy slunečnice v České republice neustále klesají. Významný byl ještě rok 2006/07, kdy byla slunečnice pěstována na ploše přes 47 tis. ha, ze kterých bylo získáno 101 tis. t. Po tomto roce následoval propad na 24,4 tis. ha s produkcí 52 tis. t. Cena zemědělských výrobců se zvýšila z průměrných 5 927 Kč/t na 9 196 Kč/t v roce 2007/08. Vývoz slunečnicového semene se meziročně snížil z 61,6 tis. t na 36 tis. t v roce 2007/08. Dovoz zůstal přibližně stejný a zvýšil se až v roce 2008/09 na 20,5 tis. t s dovozní hodnotou 8 485 Kč/t. V dalším roce se dovoz rapidně snížil na 4 tis. t kvůli vysoké dovozní hodnotě 15 520 Kč/t.

Produkční plochy v dalších letech v ČR mírně narůstaly až do roku 2011/12, kdy bylo oseto 28,6 tis. ha s produkcí 70,9 tis t. Ceny zemědělských výrobců vystoupaly na průměrně 9 633 Kč/t této produkce. V roce 2012/13 se osevní plocha opět snížila na 24,6 tis. ha a s průměrným výnosem 2,31 dosáhla produkce 56,9 tis. t. Průměrné ceny zemědělských výrobců za marketingový rok poprvé přesáhly 10 tisíc Kč za t a průměrná CZV v marketingovém roce 2012/13 tedy byla 11 181 Kč/t. Dovezeno bylo 37,7 tis. t a deklarovaná dovozní hodnota byla na 13 162 Kč/t. Vývoz se snížil na 34 tis. t, přičemž vývozní hodnota se výrazně zvýšila během posledních několika let na 12 817 Kč/t.

Na burze v Rotterdamu dosahovala cena c.i.f. (průměr za období říjen 2012 až srpen 2013) po přepočtu dle kurzu ČNB 11 585 Kč/t. Ceny placené farmářům v USA v tomto období dosáhly v přepočtu průměrně 10 775 Kč/t.

Pro marketingový rok 2013/14 bylo oseto slunečnicí 21,3 tis. ha, tj. o 3,4 tis. ha méně než v roce předchozím. Výnos je odhadován na 2,34 t/ha a produkce by měla dle prognóz ze září 2013 dosáhnout 49,8 tis. t.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce slunečnice v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	11 625	10 800	2,70	29 160
1991/92	10 750	9 371	2,24	20 970
1992/93	11 022	10 872	2,45	26 689
1993/94	12 000	11 800	2,50	29 500
1994/95	16 160	16 101	1,90	30 589
1995/96	19 476	19 387	1,66	32 180
1996/97	19 816	19 710	1,93	38 065
1997/98	11 055	10 885	2,09	22 801
1998/99	17 326	17 274	2,11	36 475
1999/00	28 500	28 450	2,22	63 228
2000/01	30 757	30 549	2,14	65 421
2001/02	28 658	28 658	1,99	57 029
2002/03	24 242	24 242	2,25	54 544
2003/04	48 705	48 706	2,35	114 508
2004/05	39 393	39 393	2,16	84 906
2005/06	39 648	39 648	2,39	94 820
2006/07	47 068	47 071	2,15	100 973
2007/08	24 425	24 426	2,13	52 027
2008/09	24 468	24 468	2,49	60 933
2009/10	25 621	25 621	2,38	61 031
2010/11	27 172	27 172	2,11	57 358
2011/12	28 554	28 554	2,48	70 900
2012/13	24 634	24 634	2,31	56 943
2013/14[1)]	21 276	21 276	2,34	49 757

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] odhad ČSÚ k září 2013

Ceny slunečnicového semene

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců slunečnicového semene (bez DPH)

Kalendářní rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Kč/t	7 836	7 722	6 399	6 040	7 455	9 287	7 084	7 161	10 240	10 477	11 589

Pramen: ČSÚ

Poznámky: [1)] průměrná CZV od ledna do srpna

Opět musíme upozornit na průměrné CZV za kalendářní a marketingový rok. Obdobně jako u ostatních komodit, CZV semene slunečnice sleduje ČSÚ měsíčně a provádí výpočet průměrných cen za kalendářní rok. Tato cena je pak průměrem CZV složeným z údajů za dvě převážně rozdílné sklizně. Proto i u slunečnicových semen provádíme přepočet těchto měsíčních CZV na průměrnou cenu za marketingový rok, vzhledem ke vztahu ke konkrétní sklizni.

Průměrné měsíční (roční) CZV slunečnicového semene v Kč/t za market. rok (bez DPH)

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr[1)]
1993/94	*	*	7 500	9 075	6 242	7 033	6 336	6 233	*	*	*	*	**7 070**
1994/95	*	*	6 190	6 742	*	*	7 604	6 795	6 917	7 000	6 900	7 025	**6 897**
1995/96	5 886	*	*	6 410	6 802	7 029	7 049	7 894	8 176	7 490	*	*	**7 092**
1996/97	*	*	*	6 546	6 758	7 886	7 473	8 299	8 133	*	*	*	**7 516**
1997/98	*	*	*	6 699	7 248	*	*	*	*	*	*	*	**6 974**
1998/99	*	*	*	7 004	7 593	9 057	9 791	9724	8 985	8 875	9 505	*	**8 817**
1999/00	9 260	*	6 898	6 124	6 220	6 438	7 161	7 094	7 330	8 054	*	*	**7 175**
2000/01	*	*	7 208	7 365	7 707	7 690	8 053	8 152	8 293	9 323	*	8 190	**7 998**
2001/02	*	*	8 283	7 975	8 001	8 733	8 545	8 437	8 855		*	*	**8 404**
2002/03	*	*	7 893	7 815	8 363	8 617	8 511	8 812	*	9 167	*	*	**8 454**
2003/04	*	*	6 445	6 383	6 199	6 434	6 817	7 240	7 982	7 405	7 992	7 985	**7 088**
2004/05	8 890	*	6 248	5 789	5 723	6 243	6 171	6 311	6 833	6 342		6 703	**6 525**
2005/06	*	*	*	5 804	6 081	6 080	6 803	*	6 933	*	*	*	**6 340**
2006/07	*	*	*	5 318	5 474	6 073	6 545	5 959	5 782	6 275	5 991	*	**5 927**
2007/08	6 700	7 133	8 033	9 307	10 332	10 608	10 041	7 875	11 100		10833	*	**9 196**
2008/09	*	*	8 380	6 850	7 322	7 787	7 129	7 342	7 044	7 628	*	7 352	**7 426**
2009/10	*	*	*	5138	5515	5057	5343	5933	*	7 627	7 267	6 796	**6 085**
2010/11	*	*	*	8 016	7 791	8 500	9 575	10 891	11 050	10 488	10 496	*	**9 601**
2011/12	*	*	*	9 239	8 699	8 768	9 401	9 133	10 497	10 229	10 353	10 379	**9 633**
2012/13	*	*	11 144	10 815	11 050	11 251	10 667	11 504	11 835	*	*	*	**11 181**
2013/14[2)]	*	*											

Pramen: ČSÚ, MZe ČR

Poznámka: * v takto označeném měsíci pramen ceny neuvádí
[1)] aritmetický průměr za sledované období marketingového roku
[2)] údaje pro marketingový rok 2013/14 nejsou zatím k dispozici

Zahraniční obchod České republiky se slunečnicovým semenem

Nejvýznamnější země českého zahraničního obchodu při dovozu slunečnicového semene jsou v posledních letech Slovensko, Rakousko, Německo a Maďarsko. Při vývozu jsou hlavní odběratelé Německo, Slovensko, Polsko a Nizozemsko.

Dovoz slunečnicového semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	18 728	15 457	15 410	11 196	5 620	36 340	40 575	16 506
Hodnota v Kč/t	7 728	10 743	10 607	9 545	14 668	11 778	11 524	14 538

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz slunečnicového semene od ledna do srpna

Dovoz slunečnicového semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	12 562	12 102	20 529	4 024	13 065	46 116	37 711	567
Hodnota v Kč/t	9 030	13 630	8 485	15 520	14 386	10 656	13 162	18 862

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz slunečnicového semene za červenec a srpen 2013

Vývoz slunečnicového semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	49 558	49 889	51 267	37 913	39 830	37 741	49 218	18 921
Hodnota v Kč/t	6 501	7 604	10 780	6 780	7 417	10 150	11 127	13 419

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz slunečnicového semene od ledna do srpna

Vývoz slunečnicového semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	61 600	36 005	43 346	48 661	35 658	49 817	34 115	1 698
Hodnota v Kč/t	6 577	11 847	8 575	6 533	9 312	10 496	12 817	12 884

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz slunečnicového semene za červenec a srpen 2013

Porovnání cen zemědělských výrobců ČR, deklarovaných vývozních a dovozních hodnot a cen na zahraničních trzích u slunečnicového semene v Kč/t

Marketingový rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Ceny zemědělských výrobců v ČR	5 927	9 196	7 426	6 085	9 601	9 633	11 181
Deklarovaná vývozní hodnota	6 577	11 847	8 575	6 533	9 312	10 496	12 817
Deklarovaná dovozní hodnota	9 030	13 630	8 485	15 520	14 386	10 656	13 162
Ceny placené farmářům v USA[1)]	7 239	8 978	8 990	6 471	10 380	12 272	10 775*
Cena c.i.f. Rotterdam[1)]	8 464	12 572	7 098	8 552	11 609	11 514	11 585*

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ, Oilseeds: World Markets and Trade – USDA, přepočet proveden podle kurzů ČNB

Poznámka: [1)] průměrné ceny Rotterdam a USA vycházejí z marketingového roku říjen – září
* předběžný údaj, *září* 2013

Následující bilance výroby a užití slunečnicového semene v České republice poskytuje celkový pohled na vývoj od marketingového roku 2006/07 a navazuje na bilance zpracovávané a doplňované od roku 1993/94. Ukazuje výkyvy v produkčních plochách, hektarových výnosech i produkci. Vzhledem k nedostupnosti údajů musí být u domácí spotřeby slunečnicového semene uplatněn kvalifikovaný odhad. V bilanci jsou zpětně provedeny opravy zpřesněných údajů statistiky zahraničního obchodu ČSÚ a tím i opravy následných propočtů.

Bilance výroby a užití semene slunečnice

Ukazatel	MJ.	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Sklizňová plocha	**tis. ha**	47,1	24,4	24,5	25,6	27,2	28,6	24,6	21,3
Hektarový výnos	**t/ha**	2,15	2,13	2,49	2,38	2,11	2,48	2,31	2,34
Produkce	**tis. t**	101,0	52,0	60,9	61,0	57,4	70,9	56,9	49,8
Dovoz	**tis. t**	12,7	12,2	20,7	4,2	13,2	46,3	37,8	32,9
Celková nabídka	**tis. t**	159,9	100,3	95,0	84,1	73,1	118,4	113,3	106,9
Domácí spotřeba celkem[2)]	**tis. t**	59,9	50,5	32,5	32,9	36,5	50,0	54,0	49,0
Vývoz	**tis. t**	63,9	36,4	43,6	48,7	36,0	49,8	35,1	29,9
Konečná zásoba	**tis. t**	36,1	13,4	18,9	2,5	1,2	18,6	24,2	28,0

Pramen: ČSÚ, MZe ČR

Poznámka: [1)] predikce MZe ČR,
[2)] kvalifikovaný odhad MZe ČR

V podmínkách České republiky si slunečnice v posledních letech upevňuje svou produkcí významné místo mezi plodinami zde pěstovanými. Historicky krátké období pěstování slunečnice v těchto klimatických podmínkách zvyšuje její narůstající význam. V posledních letech se stále více pěstuje v okrajových obilnářských oblastech, protože se jen těžko hledají dlouhodobě ekonomicky zajímavé plodiny. Výhodou slunečnice je bezproblémové zpeněžení produkce, i když samotná realizační cena není pro zemědělce vždy nejatraktivnější. Šlechtění nových hybridů dává perspektivu úspěšného pěstování slunečnice i v dalších oblastech České republiky.

MÁK SETÝ

Je jen málo evropských i světových zemí kde pěstování máku k potravinářskému užití bylo v posledních letech tak ekonomicky uspokojivé jako v České republice. Růst sklizňových ploch z 9,3 tis. ha v roce 1990/91 na 69,8 tis. ha v roce 2008/09 to dokazuje. Stabilní, ale na velmi nízké úrovni však zůstává hektarový výnos makového semene, který se od třiadvacetiletého průměru 0,68 t/ha v jednotlivých letech podle údajů ČSÚ příliš neliší. Celková produkce makového semene vzrostla od roku 1990/91 vzhledem k růstu sklizňových ploch z 10,2 tis. t na 49,4 tis. t v roce 2008/09. Během posledních 4 let však následoval pokles až na pouhých 12,8 tis. t.

Pro české pěstitele, ale i obchodní organizace byl mák velmi ziskovou komoditou, protože produkce makového semene je v dlouhodobém průměru z 87,4 % exportována. Vedle tržeb za semeno přináší ekonomické zhodnocení i makovina, používaná k výrobě morfinu. Přestože je ČR v produkci máku na předních místech ve světě, z naší makoviny pochází pouze 3 – 4 % legálně vyráběné této významné farmaceutické suroviny.

Vysoké ceny máku na zahraničních trzích vyrovnaly rentabilitu pěstování a umožnily ostatním světovým i evropským pěstitelům návrat se svou produkcí na zahraniční trhy. Se zvýšenou nabídkou začala cena makového semene prudce klesat. V roce 2008/09 bylo z České republiky vyvezeno sice rekordních 31,4 tis. t makového semene kromě osiva, ale deklarovaná vývozní hodnota klesla z 67 291 Kč/t v roce 2007/08 na 37 252 Kč/t. V roce 2009/10 reagovali pěstitelé na sníženou poptávku i CZV a oseli mákem o 16,2 tis ha méně, tedy 53,6 tis. ha. V roce 2012/13 dosáhla v ČR celková produkce máku 12,8 tis. t. Dovezeno bylo kromě osiva 5,3 tis. t a vyvezeno 19,9 tis. t semene máku. Deklarovaná hodnota při vývozu stoupla na průměrných 40,2 Kč/kg, tj. meziroční nárůst o 13,3 Kč/kg. Pro marketingový rok 2013/14 bylo v ČR oseto mákem 20,3 tis. ha, což je o 1,9 tis. ha více než v roce minulém. Celková produkce semene máku se očekává ve výši 14,1 tis. t.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce semene máku v ČR

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	9 261	9 029	1,13	10 164
1991/92	9 491	9 263	0,87	8 054
1992/93	12 421	11 794	0,67	7 878
1993/94	9 915	8 814	0,78	6 890
1994/95	29 266	28 726	0,57	16 471
1995/96	35 253	34 308	0,73	25 053
1996/97	14 677	14 271	0,68	9 654
1997/98	17 865	16 641	0,57	9 515
1998/99	28 513	27 881	0,74	20 524
1999/00	46 018	45 462	0,63	28 509
2000/01	31 473	29 871	0,46	13 607
2001/02	34 478	33 235	0,64	21 294
2002/03	29 638	29 637	0,57	16 918
2003/04	38 148	38 147	0,51	19 544
2004/05	27 611	27 611	0,90	24 821
2005/06	44 615	44 613	0,82	36 418
2006/07	57 786	57 785	0,55	31 591
2007/08	56 915	56 914	0,58	33 101
2008/09	69 793	69 793	0,71	49 428
2009/10	53 623	53 623	0,61	32 692
2010/11	51 103	51 103	0,46	23 690
2011/12	31 495	31 495	0,85	26 918
2012/13	18 363	18 363	0,70	12 814
2013/14[1)]	20 250	20 250	0,70	14 100

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] odhad ČSÚ září 2013

Ceny makového semene

Poptávka po makovém semeni je hlavním tvůrcem jeho ceny, protože přibližně 90 % objemu sklizeného máku je z ČR vyváženo. S prudkým poklesem produkce v několika posledních letech stoupá dovoz za účelem uspokojení poptávky na zahraničních trzích - reexport. CZV se odvíjejí od poptávky na zahraničních trzích a ve stejném trendu se vyvíjí i vývozní hodnota. Zvyšující se cena, která byla v roce 2012/13 dvakrát vyšší než v roce 2011/12, ovlivnila zájem zemědělských výrobců o pěstování máku a osevní plocha se mírně zvýšila.

Průměrné roční CZV makového semene za kalendářní rok (bez DPH)

Kalendářní rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Kč/t	27 430	28 311	26 577	31 146	50 294	67 031	21 699	24 725	27 640	31 709	49 492

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] průměrná CZV od ledna do srpna 2013

Průměrné měsíční CZV makového semene v Kč/t za marketingový rok (bez DPH)

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr[1)]
1993/94	27 000	29 000	41 000	44 368	49 393	49 643	58 000	56 500	53 430	50 000	52 300	*	**46 421**
1994/95	47 905	37 500	39 367	44 263	46 605	45 659	45 164	43 998	42 625	51 333	35 658	29 000	**42 423**
1995/96	24 500	30 000	27 720	25 084	23 923	21 183	20 697	21 096	18 502	19 119	17 442	18 869	**22 345**
1996/97	25 659	23 833	29 642	36 830	39 882	43 372	42 980	38 029	38 756	38 833	36 203	*	**35 820**
1997/98	37 660	35 000	41 400	42 233	41 431	43 575	42 497	41 825	40 830	45 000	*	*	**41 145**
1998/99	*	31 306	29 614	28 706	27 786	29 151	32 588	35 544	37 425	*	33 400	*	**31 724**
1999/00	*	23 744	22 593	21 074	20 527	21 229	21 298	22 328	23 240	22 077	22 912	25 950	**22 452**
2000/01	27 261	34 250	36 417	40 504	40 470	40 754	42 242	40 871	42 177	43 182	42 500	*	**39 148**
2001/02	*	28 552	29 254	26 576	24 643	24 760	24 414	24 855	25 794	26 016	25 496	24 596	**25 905**
2002/03	26 457	25 256	26 084	27 492	26 653	27 629	26 459	27 346	26 699	27 647	28 589	*	**26 937**
2003/04	*	*	25 769	25 921	26 867	26 286	26 961	26 929	26 271	26 420	28 192	28 916	**26 853**
2004/05	*	*	28 421	27 902	28 312	28 595	27 901	27 754	27 924	27 484	27 697	26 476	**27 847**
2005/06	28 709	27 999	25 845	24 629	24 756	24 214	24 276	25 860	30 086	33 754	34 205	34 708	**28 253**
2006/07	*	28 354	27 163	28 466	35 542	38 019	39 090	40 916	45 825	47 519	46 742	43 552	**38 290**
2007/08	40 473	45 987	55 576	64 608	65 709	67 534	67 580	75 402	83 799	94 375	96 002	*	**68 822**
2008/09	*	*	47 134	40 024	38 720	38 301	29 929	23 706	20 005	17 967	17 630	19 599	**29 302**
2009/10	22 719	22 726	20 927	21 048	22 510	21 623	20 043	19 251	19 281	17 957	18 406	17 436	**20 327**
2010/11	16 131	16 950	29 508	43 280	41 368	37 093	35 221	33 641	31 278	29 100	26 840	23 578	**30 332**
2011/12	23 366	25 545	28 089	29 671	23 490	21 862	21 465	20 752	20 153	20 690	23 878	27 657	**23 885**
2012/13	28 656	32 000	43 263	46 400	47 982	47 616	46 427	50 320	51 850	52 300	51 800	48 750	**45 614**
2013/14	45 000	*											**45 000**

Pramen: ČSÚ, propočet MZe ČR

Poznámka: * v takto označeném měsíci pramen ceny neuvádí
[1)] aritmetický průměr za sledované období

Zahraniční obchod České republiky s makovým semenem

Nejvýznamnější země českého zahraničního obchodu při dovozu makového semene jsou v posledních letech Austrálie, Slovensko, Maďarsko a Španělsko. Při vývozu jsou hlavními odběrateli Rusko, Ukrajina, Německo, Rakousko a Nizozemsko.

Dovoz makového semene do ČR v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/kg, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	1 160	1 676	2 191	1 657	4 090	4 345	5 792	2 911
Hodnota v Kč/kg	37,72	54,68	68,77	26,64	27,85	22,19	23,48	36,57

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz makového semene od ledna do srpna

Dovoz makového semene do ČR v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/kg, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	1 163	1 982	1 773	2 155	4 301	5 400	5 340	961
Hodnota v Kč/kg	47,17	73,17	43,05	26,73	26,98	20,26	30,25	36,92

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz makového semene za červenec a srpen 2013

Vývoz makového semene z ČR v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/kg, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	29 333	28 041	26 027	28 056	27 525	25 199	26 645	11 118
Hodnota v Kč/kg	33,28	55,90	59,53	25,09	25,85	29,27	31,08	32,22

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz makového semene od ledna do srpna

Vývoz makového semene z ČR v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/kg, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	28 047	27 632	31 443	27 399	22 781	30 510	19 941	2 722
Hodnota v Kč/kg	38,85	67,29	37,25	22,58	31,12	26,93	40,23	43,33

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz makového semene za červenec a srpen 2013

V roce 2007/08 se zvýšila vývozní hodnota makového semene oproti předchozímu roku o 73,2 %, tj. nárůst o 28 445 Kč/t. Nárůst dovozní hodnoty mezi marketingovými roky 2006/07 a 2007/08 dosahoval celkem 55,1 %. Takto vysoké ceny v zahraničním obchodě umožnily po vyhodnocení ekonomických ukazatelů opětovné pěstování máku i zemím, které ho z důvodu vysoké nabídky a nízkých cen semene máku z české produkce značně omezili. Turecko, Tasmánie, Nizozemsko a další státy opět zvýšily pěstitelské plochy a nabídku makového semene. Přestože v zahraničním obchodu s makovým semenem nastala pro naše obchodníky a vývozce poměrně složitá situace, bylo v marketingovém roce 2008/09 z ČR vyvezeno 31,4 tis. t (kromě máku k setí) v deklarované vývozní hodnotě 37,25 Kč/kg.V roce 2009/10

se již plně projevila vysoká nabídka makového semene z ostatních pěstitelských zemí. Z ČR bylo sice vyvezeno 27,4 tis. t, ale deklarovaná vývozní hodnota činila pouze 22,58 Kč/kg. V marketingovém roce 2010/11 se vyrovnala nabídka s poptávkou. Do České republiky bylo dovezeno 4,3 tis. t v deklarované hodnotě 26 983 Kč/t a vyvezeno jen 22,8 tis. t v deklarované hodnotě 31 121 Kč/t. Podobná situace nastala i v roce 2011/12, dovoz do ČR tvořil 5,4 tis. t v deklarované hodnotě 20 260 Kč/t. I přes vysokou konkurenci bylo z ČR vyvezeno 30,5 tis. t máku za 26 933 Kč/t. V roce 2012/13 bylo dovezeno podobné množství makového semene jako v předchozím roce, tzn. 5,3 tis. t, ale za vyšší cenu 30 251Kč/t. Vývoz se meziročně snížil o 35 % na 19,9 tis. t v deklarované vývozní hodnotě 40 230 Kč/t. V následujícím roce se předpokládá další snížení vývozu makového semene.

Porovnání cen zemědělských výrobců ČR, deklarovaných vývozních a dovozních hodnot u makového semene (kromě osiva) v Kč/t

Marketingový rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Ceny zemědělských výrobců v ČR	38 290	68 822	29 302	20 327	30 332	23 885	45 614
Deklarovaná vývozní hodnota	38 846	67 291	37 252	22 576	31 121	26 933	40 230
Deklarovaná dovozní hodnota	47 171	73 168	43 054	26 729	26 983	20 260	30 251

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Následující bilance poskytuje celkový pohled na vývoj nabídky a užití makového semene. Ukazuje postupný růst produkce a její uplatnění v zahraničním obchodu, ale také následný propad ve vývozu, růst zásob a jejich někdy nutnou likvidaci. V bilanci došlo ke zpětnému zpřesnění hodnot statistiky zahraničního obchodu ČSÚ z minulých let.

Bilance výroby a užití makového semene

Ukazatel	MJ.	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14 [1)]
Sklizňová plocha	ha	57 785	56 914	69 793	53 623	51 103	31 495	18 363	20 250
Hektarový výnos	t/ha	0,55	0,58	0,71	0,61	0,46	0,85	0,70	0,70
Produkce	t	31 591	33 101	49 428	32 692	23 690	26 918	12 814	14 100
Dovoz	t	1 171	1 984	1 827	2 163	4 345	5 402	5 341	4 273
Počáteční zásoby	t	3 362	1 611	351	9 012	6 768	4 329	3 450	344
Celková nabídka	t	36 124	36 696	51 606	43 867	34 803	36 649	21 605	18 717
Potravinář. užití	t	4 100	4 000	4 300	4 500	4 200	1 500	900	1 200
Osivo	t	170	210	162	153	95	55	45	65
Krmiva a ztráty	t	1 730	1 790	4 538	3 347	2 405	545	33	55
Domácí užití celkem [2)]	t	6 000	6 000	9 000	8 000	6 700	2 100	978	2 120
Vývoz	t	28 513	30 345	33 594	29 099	23 774	31 099	20 283	14 789
Konečná zásoba	t	1 611	351	9 012	6 768	4 329	3 450	344	1 808

Pramen: ČSÚ, MZe ČR.

Poznámka: [1)] predikce MZe ČR
[2)] kvalifikovaný odhad MZe ČR

Součástí produkce máku setého je maková sláma/makovina. Jedná se o celistvé či rozbité makovice (vyprázdněné tobolky), suché bez semen s co nejmenším zbytkem stonku. Makovina se vykupuje a zpracovává pro farmaceutický průmysl, kde slouží k výrobě morfinu. V České republice se však nezpracovává, ale tvoří součást českého agrárního vývozu. Deklarovaná dovozní či vývozní hodnota se může značně lišit, jelikož se může jednat o makovou slámu v různém stádiu zpracování – čerstvá či sušená, řezaná či drcená nebo v prášku a dle toho se liší i cena za t v následující tabulce.

Zahraniční obchod s makovou slámou*

Ukazatel	MJ.	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Dovoz	t	0,12	0,05	0	0	0	0	6,05
Deklarovaná dovozní hodnota	Kč/t	206 897	240 741	-	-	-	-	109 972
Vývoz	t	1 849,6	11 100,6	2 567,7	2 287,1	1 311,1	589,0	392,3
Deklarovaná vývozní hodnota	Kč/t	11 018	2 649	7 656	8 490	6 983	8 272	8 317

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: * maková sláma čerstvá nebo sušená, také řezaná, drcená nebo v prášku

Mák byl v posledních letech vysoce rentabilní komoditou a jako u každé komodity rentabilitu pěstování ovlivňují náklady na pěstování, hektarový výnos a realizační cena. Můžeme předpokládat, že průměrná výše nákladů se pohybuje kolem 25 000 Kč/ha a pro dosažení rentability je nutné, aby hektarový výnos překračoval 1 t. Protože je mák velmi specifická, u nás po mnoho let pěstovaná komodita, předpokládáme, že bude i nadále vzhledem k pěstitelským zkušenostem, velkovýrobním technologiím pěstování, informatice, poradenství, vysoké kvalitě semene s minimálním obsahem příměsí a vysokým procentem zahraničního obchodu pěstování máku v České republice rentabilní.

HOŘČICE

Rozhodnutí pěstitelů o navýšení ploch hořčice v marketingovém roce 2009/10 bylo ovlivněno velmi uspokojivými CZV v letech 2007/08 a 2008/09, které dosáhly v průměru těchto marketingových roků 17 684 Kč/t, respektive 19 769 Kč/t. Proti roku 2008/09 vzrostly plochy hořčice o 15,5 tis. ha na 41,8 tis. ha. Zvýšená nabídka však ovlivnila CZV hořčičného semene, které v průměru marketingového roku 2009/10 klesly na 11 510 Kč/t. Pro marketingový rok 2010/11 bylo hořčicí oseto 26,8 tis. ha, tj. o 15 tis. ha méně než v roce minulém. Při průměrném hektarovém výnosu 0,58 t bylo sklizeno celkem 15,6 tis. t hořčičného semene. S využitím zásob z předchozího roku dosáhla celková nabídka 29,6 tis. t. CZV klesla na průměrných 9 816 Kč/t. Problémy s odbytem a nízké CZV ovlivnily osev pro rok 2011/12, kdy bylo hořčicí na semeno oseto pouze 18,1 tis. ha. S výnosem 0,93 t/ha dosáhla celková produkce hořčičného semene 16,83 tis. t. Pro rok 2012/13 se osevní plochy snížily na 16,9 tis. ha a s výnosem 0,91 t/ha dosáhla produkce 15,5 tis. t. Snížení produkce mělo vliv na ceny zemědělských výrobců a ty v roce 2012/13 dosáhly průměrně 16 251 Kč/t. Pro rok 2013/14 bylo hořčicí oseto 16,5 tis. ha a dle odhadů ČSÚ bude výnos 0,88 t/ha a celková produkce se odhaduje na 14,5 tis. t.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková produkce semene hořčice

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce celkem t
1998/99	37 120	36 136	1,03	37 282
1999/00	39 927	39 423	1,14	44 930
2000/01	15 512	14 986	0,94	14 158
2001/02	21 009	19 720	0,95	18 800
2002/03	35 797	35 798	0,90	32 213
2003/04	67 457	67 458	0,88	59 589
2004/05	41 291	41 289	1,05	43 234
2005/06	27 085	27 086	0,95	25 700
2006/07	21 167	21 166	0,76	16 044
2007/08	21 349	21 348	0,60	12 802
2008/09	26 246	26 246	0,89	23 290
2009/10	41 790	41 790	0,92	38 651
2010/11	26 819	26 819	0,58	15 586
2011/12	18 122	18 122	0,93	16 833
2012/13	16 949	16 949	0,91	15 466
2013/14[1)]	16 472	16 472	0,88	14 469

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] odhad ČSÚ září 2013

Ceny semene hořčice

Podle dlouhodobého bilančního vývoje je přibližně 64 % objemu sklizeného hořčičného semene vyváženo, 32 % nachází uplatnění v domácí potravinářské spotřebě a 4 % jsou užity jako osivo vlastní komodity i dalších luskovinoobilných směsek či zeleného hnojení. Ceny semene hořčice jsou podobně jako u máku poměrně úzce spjaty s vývojem poptávky na zahraničních trzích a tím i výší vývozní

hodnoty. Do roku 2005/06 byla Česká republika s pravidelným vývozem vyšším než 22 tis. t hořčičného semene jedním z nejvýznamnějších pěstitelů a vývozců této komodity v Evropě. Od roku 2006/07 však vývoz kolísá jednak z důvodů snížené poptávky po vstupu do zahraničního obchodu s vysokou nabídkou např. asijských pěstitelů. Pěstitelé ustoupili od hořčice a osévali pozemky ekonomicky zajímavějším mákem a řepkou olejkou.

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců semene hořčice v Kč/t (bez DPH)

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Kč/t	7 370	11 135	20 281	16 363	11 375	9 695	15 132	17 873

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] průměrná CZV od ledna do srpna

Průměrné měsíční (roční) CZV hořčičného semene v Kč/t za marketing. rok (bez DPH)

Ukazatel	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	Průměr[1)]
2000/01	*	*	*	*	*	*	7 333	8 760	8 477	7 904	7 609	8 100	**8 031**
2001/02	10 420	7 475	9 861	10 600	11 443	12 438	13 050	12 543	13 654	*	*	*	**11 276**
2002/03	*	*	10 294	11 612	11 663	11 132	10 840	12 349	10 994	11 956	13 251	*	**11 566**
2003/04	11 226	8 766	8 679	9 224	8 519	9 436	9 729	10 358	9 928	9 792	9 332	8 498	**9 457**
2004/05	8 950	8 882	8 213	6 575	7 946	8 455	8 012	9 358	9 220	8 686	8 257	7 816	**8 364**
2005/06	7 780	7 689	6 362	5 663	6 654	7 605	6 900	6 690	8 500	8 000	7 776	7 711	**7 278**
2006/07	*	6 457	6 788	8 643	7 328	8 578	9 246	9 887	10 300	9 707	*	8 210	**8 514**
2007/08	*	*	14 217	15 928	15 946	16 104	*	*	*	*	22 000	21 910	**17 684**
2008/09	27 177	*	18 539	18 364	20 153	17 443	17 006	18 611	17 292	22 010	*	21 098	**19 769**
2009/10	*	*	10 593	10 518	13 201	10 411	11 745	15 059	10 421	8 769	11 992	12 387	**11 510**
2010/11	8 206	14 112	12 513	11 267	8 979	11 054	8 309	*	6 885	7 371	9 460	*	**9 816**
2011/12	8 863	*	11 411	10 645	12 898	14 918	14 657	14 318	14 150	14 857	14 892	14 562	**13 288**
2012/13	14 683	16 424	15 637	14 745	16 155	16 507	16 711	15 426	16 700	19 395	*	16 375	**16 251**
2013/14	*	19 632											**19 632**

Pramen: ČSÚ, propočet MZe ČR

Poznámka: * v takto označeném měsíci pramen ceny neuvádí;
[1)] aritmetický průměr za sledované období.

Zahraniční obchod se semenem hořčice

Dovoz hořčičného semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva

za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	3 135	1 819	1 906	1 209	3 323	2 284	962	961
Hodnota Kč/t	8 409	13 388	22 025	12 979	8 064	10 543	15 967	19 597

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz hořčičného semene od ledna do srpna

Dovoz hořčičného semene do ČR celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	2 467	1 492	1 377	1 867	3 793	1 045	1 334	339
Hodnota Kč/t	8 984	24 621	17 114	9 877	8 547	13 613	17 620	18 117

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz hořčičného semene za červenec a srpen 2013

Vývoz hořčičného semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	15 617	5 990	5 312	7 438	8 736	6 296	6 476	2 726
Hodnota Kč/t	7 924	15 309	22 982	16 869	8 867	11 455	16 109	22 186

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz hořčičného semene od ledna do srpna

Vývoz hořčičného semene z ČR celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/2010	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	10 358	2 799	8 639	10 647	4 294	7 107	4 606	333
Hodnota Kč/t	11 227	23 546	20 172	10 043	10 181	13 835	20 471	22 391

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz hořčičného semene za červenec a srpen 2013

Dovoz hořčičného semene do České republiky činí od roku 2000/01 v průměru 8,5 % domácí produkce. Dlouhodobě je nejvíce hořčičného semene dováženo z Ukrajiny, Německa, Rumunska, Kanady, Slovenska a Indie. Více než 64 % celkové domácí produkce hořčičného semene směřuje při vývozu převážně do Německa, Polska, Nizozemska, Maďarska, Rakouska a na Slovensko.

Bilance výroby a užití hořčičného semene (včetně osiva)

Ukazatel	MJ.	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Sklizňová plocha	ha	21 167	21 349	26 246	41 790	26 819	18 122	16 949	16 472
Hektarový výnos	t/ha	0,76	0,60	0,89	0,92	0,58	0,93	0,91	0,88
Produkce	t	16 044	12 802	23 290	38 651	15 586	16 833	15 466	14 469
Dovoz	t	2 690	1 625	1 614	2 040	3 915	1 084	1 395	1 230
Celková nabídka	t	32 859	18 962	26 141	41 876	29 591	24 765	18 682	16 921
Domácí užití celkem[2)]	t	13 000	12 000	10 000	12 000	12 000	9 000	4 000	4 000
Vývoz	t	15 324	5 725	14 956	19 786	10 743	13 944	13 460	11 575
Konečná zásoba	t	4 535	1 237	1 185	10 090	6 848	1 821	1 222	1 346

Pramen: ČSÚ, MZE ČR.,

Poznámka: [1)] predikce MZe ČR
[2)] kvalifikovaný odhad MZe ČR

V marketingovém roce 2012/13 bylo vyvezeno 13,46 tis. t hořčičného semene včetně osiva a konečné zásoby klesly na 1,2 tis. t. V roce 2013/14 se předpokládá vyrovnání nabídky a poptávky, což povede ke zvyšování CZV.

LEN OLEJNÝ

V posledních letech začínají podle statistik FAO světové produkční plochy i produkce lnu olejného opět stoupat. V roce 2005 ještě přesahovaly 2 860 tis. ha, ale do roku 2009 klesly na 2 150 tis. ha. Do roku 2012 opět stouply na 2 730 tis. ha. Celková světová produkce semene lnu olejného činila v roce 2005 přibližně 2 760 tis. t a v roce 2008 poklesla na 1 990 tis. t. V roce 2012 produkce opět stoupla na 2 050 tis. t. Nejvýznamnější pěstitelé lnu olejného jsou Kanada, Čína, Indie a Rusko. V těchto zemích byl v roce 2012 pěstován celkem na ploše 1 900 tis. ha. Nejrozsáhlejší plocha lnu se nacházela v roce 2012 v Rusku, a to 558 tis. ha, ale nejvyšší produkci měla Kanada se 489 tis. t. Nejrozsáhlejší plochy lnu v EU se již dlouhodobě nachází ve Francii, kde byl v roce 2012 len pěstován na 79,4 tis. ha. Francie je také největším producentem lnu, přičemž v roce 2012 dosáhla produkce přes 49 tis. t. lněného semene. Po Francii jsou v EU dalšími velkými producenty lnu Spojené království, Švédsko, Španělsko a Německo.

Sklizňové plochy, hektarové výnosy a celková produkce semene lnu olejného v ČR

Marketingový rok	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	606	1,77	1 073
1991/92	4 650	1,47	6 835
1992/93	1 080	1,50	1 620
1993/94	780	1,58	1 232
1994/95	1 072	1,27	1 361
1995/96	752	1,30	978
1996/97	407	1,36	553
1997/98	312	1,21	377
1998/99	646	1,40	904
1999/00	2 251	1,57	3 535
2000/01	1 700	1,35	2 295
2001/02	3 046	0,85	2 603
2002/03	2 385	1,00	2 386
2003/04	5 345	0,91	4 848
2004/05	2 154	1,45	3 119
2005/06	7 335	1,21	8 851
2006/07	7 869	1,02	7 990
2007/08	2 642	0,66	1 742
2008/09	1 171	1,20	1 405
2009/10	2 631	1,63	4 291
2010/11	4 094	0,96	3 928
2011/12	2 475	1,39	3 433
2012/13	1 683	1,29	2 402
2013/14[1)]	1 513	1,45	2 194

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] soupis ploch osevů ČSÚ, hektarový výnos a celková produkce kvalifikovaný odhad MZe ČR

Plochy lnu olejného v České republice velice kolísají. Očekávalo se, že s ukončením pěstování lnu přadného vzrostou plochy lnu olejného nad 7 tis. ha jako v letech 2005/06 a 2006/07, ale pravděpodobně pokles CZV v roce 2006/07 na průměrných 8 785 Kč/t odradil zemědělce od pěstování této komodity. V marketingovém roce 2008/09 produkční plocha klesla dokonce na 1,2 tis. ha a produkce na 1,4 tis. t. V roce 2009/10 bylo v ČR oseto lnem olejným 2,6 tis. ha a při výnosu 1,63 t/ha dosáhla produkce semene 4,3 tis. t. V tomto marketingovém roce činila průměrná CZV 12 167 Kč/t. V roce 2010/11 bylo podle údajů ČSÚ o sklizni zemědělských plodin v ČR sklizeno 4,1 tis. ha lnu olejného. Hektarový výnos dosáhl 0,96 t a celková produkce 3,9 tis. t lněného semene. Průměrná CZV činila za marketingový rok 11 749 Kč/t. Pro marketingový rok 2011/12 bylo oseto lnem olejným 2,5 tis. ha s výnosem 1,39 t/ha a produkcí 3,4 tis. t lněného semene. Pokles ploch pokračoval až na 1,5 tis. ha v roce 2013/14. Pro rok 2013/14 se předpokládá produkce přibližně 2,2 tis. t lnu.

Ceny lněného semene

Průměrné ceny zemědělských výrobců lněného semene udávané ČSÚ se skládají z cen semene pro technické a krmivářské užití a cen semene pro potravinářskou výrobu. Tyto ceny sleduje a vyhodnocuje Agritec Šumperk s.r.o. Od roku 2000 dosahuje průměrná výkupní cena lněného semene pro potravinářské užití 14 310 Kč/t a pro technické a krmivářské užití 7 820 Kč. V dlouhodobém průměru činí cena pro krmivářské užití pouze 54,7 % ceny semene pro potravinářskou výrobu.

Průměrné roční CZV lněného semene v Kč/t za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Kč/t	10 515	9 972	13 789	14 437	11 073	12 611	13 370	14 871

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] Průměrná CZV od ledna do srpna

Pěstování lnu olejného se věnují převážně velcí pěstitelé, a proto se prodeje uskutečňují jen v několika měsících marketingového roku. Cenový rozptyl mezi měsíci je malý. Z důvodu minimálního počtu dostupných statistických údajů proto neuvádíme jako u ostatních komodit měsíční přehledy.

Průměrné roční CZV lněného semene v Kč/t za marketingový rok

Marketingový rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Kč/t	8 785	12 211	14 890	12 167	11 749	12 663	16 312

Pramen: ČSÚ, přepočet MZe ČR

Zahraniční obchod s lněným semenem

Dovoz lněného semene do České republiky celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	171	827	2 709	1 796	1 760	1 447	1 173	1 431
Hodnota v Kč/t	13 946	10 947	15 052	11 548	13 296	13 168	14 113	16 936

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz lněného semene od ledna do srpna

Dovoz lněného semene do České republiky celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	391	1729	2170	1936	2154	1623	1460	440
Hodnota v Kč/t	9 709	13 687	14 946	11 735	10 088	8 931	16 776	15 736

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz lněného semene za červenec a srpen 2013

Vývoz lněného semene z České republiky celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	2 719	3 641	949	1 797	1 546	3 053	3 290	1 165
Hodnota v Kč/t	8 151	7 995	16 412	8 267	13 236	14 552	15 349	19 094

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz lněného semene od ledna do srpna

Vývoz lněného semene z České republiky celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota semene v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	4 282	1 622	1 075	1 997	1 577	4 230	1 926	295
Hodnota v Kč/t	7 594	12 682	7 059	12 025	14 880	13 577	20 785	16 286

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz lněného semene za červenec a srpen 2013

Bilance výroby a užití lněného semene (včetně osiva)

Ukazatel	MJ.	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Produkce	t	7 990	1 742	1 405	4 291	3 928	3 433	2 402	2 194
Dovoz	t	407	1 800	2 181	1 984	2 228	1 629	1 491	1 360
Celková nabídka	t	10 524	6 058	4 194	6 363	6 275	5 820	3 951	4 035
Domácí užití celkem[2)]	t	3 500	3 500	2 800	3 500	3 500	1 000	1 500	2 000
Vývoz	t	4 508	1 950	1 306	2 744	2 017	4 762	1 970	1 800
Konečná zásoba	t	2 516	608	88	119	758	58	481	235

Pramen: ČSÚ, MZe ČR

Poznámka: [1)] predikce MZe ČR
[2)] kvalifikovaný odhad MZe ČR

Len olejný patří k významným kulturním plodinám, které mají v našem zemědělství své oprávněné místo. Velikost osevní plochy meziročně kolísá především v závislosti na ceně lněného semene ve vztahu k cenám ostatních zemědělských plodin. Vedle samotného lněného semene, které je hlavním a také převážně jediným produktem pěstování lnu olejného, vzniká i poměrně velký objem biomasy. Odpadní lněný stonek je pro textilní využití nevhodný. Podstatou odpadního stonku jsou však stále celulózová vlákna, která by mohla být využita mnoha jinými způsoby v různých technických aplikacích. Tím by se výrazně zlepšila ekonomika a rentabilita pěstování lnu olejného.

SÓJA LUŠTINATÁ

Sója se využívá v potravinářství a krmivářství. Pro lidskou výživu se ze sójových bobů vyrábí olej, kterého obsahují až 22 %, sójová mouka, sójové mléko, sójový sýr tofu, sójové maso, omáčka a koření. V krmivářství se využívají drcené sójové boby, ale častěji se uplatňují odpadní suroviny z tukového průmyslu, pokrutiny a extrahované šroty. Drcené neodtučněné boby se využívají hlavně v krmných dávkách vysokoprodukčních dojnic, protože výrazně zvyšují energetickou hodnotu dávky. Pokrutiny a extrahované šroty se využívají jako zdroj bílkovin v krmných směsích pro všechna hospodářská zvířata a částečně se jimi nahrazují živočišná krmiva i v některých kompletních krmivech pro masožravce. Sója je i plodinou urychlující rekultivaci půdy důsledkem symbiózy s hlízkovými bakteriemi, které poutají vzdušný dusík a poskytují jej plodině.

Osevní a sklizňové plochy, hektarové výnosy a produkce sóji v České republice

Marketingový rok	Osevní plocha ha	Sklizňová plocha ha	Výnos t/ha	Produkce celkem t
1990/91	3 727	3 727	1,72	6 727
1998/99	266	261	1,25	327
1999/00	397	143	1,53	219
2000/01	1 916	1 884	1,25	2 348
2001/02	2 743	2 706	1,59	4 301
2002/03	3 002	3 002	2,13	6 391
2003/04	7 696	7 698	1,55	11 918
2004/05	9 006	9 007	1,43	12 910
2005/06	9 276	9 275	2,04	18 893
2006/07	9 641	9 640	1,85	17 847
2007/08	7 525	7 523	1,75	13 175
2008/09	4 339	4 339	2,17	9 419
2009/10	6 046	6 046	2,26	13 641
2010/11	9 472	9 472	1,70	16 135
2011/12	7 584	7 584	2,36	17 934
2012/13	5 742	5 742	2,29	13 149
2013/14[1)]	6 507	6 507	2,11	13 698

Pramen: ČSÚ

Poznámka: [1)] odhad ČSÚ k září 2013

Zahraniční obchod ČR se sójovými boby

Dovoz sójových bobů do České republiky celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	35 321	34 166	35 786	24 326	23 648	29 727	28 767	24 975
Hodnota Kč/t	6 266	7 074	8 572	8 976	8 333	8 617	9 285	11 533

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz sójových bobů od ledna do srpna

Dovoz sójových bobů do České republiky celkem v t a deklarovaná dovozní hodnota v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	33 911	34 307	32 559	22 831	26 965	28 285	36 628	4 140
Hodnota Kč/t	6 331	8 206	8 664	8 608	8 506	8 609	10 683	11 969

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz za červenec a srpen 2013

Vývoz sójových bobů z České republiky celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota v Kč/t, kromě osiva za kalendářní rok

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Množství v t	1 709	713	336	494	622	2 111	5 936	491
Hodnota Kč/t	7 139	8 098	11 693	10 235	9 325	9 454	10 967	13 470

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz sójových bobů od ledna do srpna

Vývoz sójových bobů z České republiky celkem v t a deklarovaná vývozní hodnota v Kč/t, kromě osiva za marketingový rok

Marketing. rok	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Množství v t	1 098	480	307	432	1657	4 178	3 207	28
Hodnota Kč/t	6 895	9 814	11 989	10 221	9 354	9 669	12 505	13 842

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz za červenec a srpen 2013

Nejvýznamnějšími obchodními partnery České republiky při dovozu sójových bobů jsou dlouhodobě Německo, Nizozemsko, Slovensko, Belgie a Rakousko. V roce 2013 je významným dovozcem i Ukrajina. Při vývozu Německo, Slovensko, Rakousko, Itálie a Polsko. Vývoz sójových bobů je z České republiky zanedbatelný.

Pěstování sóji si doposud v České republice nenašlo zastoupení odpovídající jejímu významu a sójové boby jsou využívány hlavně v krmivářském průmyslu. Zlepšující se technické vybavení pro zpracování sóji u producentů krmných směsí umožňuje zpracování sójových bobů z domácí produkce a tím i zlevnění výroby krmiv. Ceny sójových bobů ČSÚ nepublikuje.

ZPRACOVATELSKÝ PRŮMYSL OLEJNIN

Podle údajů USDA se od marketingového roku 1993/94 (229,1 mil. t) do roku 2012/13, tj. 20 roků, zvýšila světová produkce hlavních druhů olejnin o 106 % na 472,59 mil. t a světová spotřeba rostlinných olejů vzrostla o 147 % na 157,39 mil. t. Za stejné období se podle stejného zdroje zvýšila globální spotřeba pokrutin a šrotů olejnin o 103 % na 265,7 mil t. Dlouhodobě pokračující růst světové spotřeby rostlinných olejů k lidské výživě i k technickým účelům a při užití pokrutin a šrotů olejnin ve výživě hospodářských zvířat, působí další globální koncentraci a intenzifikaci pěstování a zpracování olejnin.

Celosvětový vývoj produkce a spotřeby olejnin, rostlinných olejů, pokrutin a šrotů olejnin

Globální ukazatele	1993/94	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13[1)]	2013/14[2)]
Celková sklizňová plocha olejnin (mil. ha)	116,30	218,74	227,10	229,61	238,49	241,83
Celková produkce olejnin (mil. t)	229,10	446,75	460,12	444,57	472,59	495,11
Celková produkce rostlinných olejů (mil. t)	63,50	141,38	148,99	157,43	160,40	167,29
Celková spotřeba rostlinných olejů (mil. t)	63,70	139,69	146,34	152,47	157,39	163,15
Konečná zásoba rostlinných olejů (mil. t)	6,00	13,99	14,62	17,70	19,27	21,20
Celková produkce šrotů olejnin (mil. t)	131,50	244,12	257,24	268,22	269,10	278,67
Celková spotřeba šrotů olejnin (mil. t)	130,60	238,72	251,71	263,12	265,70	274,44
Konečná zásoba šrotů olejnin (mil. t)	6,00	8,23	10,34	12,58	12,53	12,66

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013

Poznámka: [1)] předběžné údaje
[2)] kvalifikovaný odhad ze září 2013
Foreign Agricultural Service USDA provedl upřesnění bilančních dat od roku 2008/09.

Zvyšující se světová spotřeba olejů se projevila nejvíce u palmového oleje a v marketingovém roce 2012/13 jeho spotřeba ve světě stoupla na 53,74 mil. t. Za posledních 16 let je to zvýšení o 216 %. Následuje olej sójový, jehož spotřeba v roce 2012/13 ve světě byla 42,55 mil. t a od roku 1997/98 se zvýšila o 91 %. Řepkového oleje bylo spotřebováno 23,51 mil. t, což je o 113 % více než v roce 1997/98. Pro rok 2013/14 se předpokládá spotřeba oleje palmového ve výši 56,16 mil. t, oleje sójového 44,29 mil. t a oleje řepkového 24,07 mil. t.

Vývoj světové spotřeby hlavních druhů rostlinných olejů

Ukazatel	1997/98		2010/11		2011/12		2012/13[1)]		2013/14[2)]	
	mil. t	%	mil. t	%	mil. t	%	mil. t	%	mil. t	%
Palmový olej	17,03	23,0	47,80	32,7	50,62	33,2	53,74	34,1	56,16	34,4
Sójový olej	22,26	30,1	40,73	27,8	41,93	27,5	42,55	27,0	44,29	27,1
Řepkový olej	11,03	14,9	23,51	16,1	23,79	15,6	23,51	14,9	24,07	14,7
Slunečnicový olej	8,27	11,2	11,76	8,0	13,10	8,6	13,71	8,7	14,34	8,8
Kokosový olej	3,11	4,2	3,77	2,6	3,59	2,4	3,83	2,4	3,82	2,3
Ostatní oleje	12,23	16,5	18,73	12,8	19,47	12,8	20,06	12,7	20,52	12,6
Celkem	**73,93**	**100**	**146,3**	**100**	**152,5**	**100**	**157,4**	**100**	**163,2**	**100**

Pramen: Oilseeds: World Markets and Trade, USDA září 2013, od roku 2008/09 bylo provedeno upřesnění bilančních dat

Poznámka: [1)] předběžné údaje
[2)] kvalifikovaný odhad ze září 2013

Využití a zpracování olejnin v ČR

Podíl domácího potravinářského užití řepkového oleje se za poslední desetiletí výrazně snížil a z produkce 1,5 tis. t řepkové bionafty v roce 1992 stoupla v roce 2011 na 200 tisíc t. Výrazně se změnily též poměry v dovozu a vývozu rostlinných olejů a tuků. Jejich vysoké dovozy jsou převážně ve formě základního zpracování nebo již finálních výrobků. Domácí tukové závody hledají pro větší část své produkce odbyt na zahraničních trzích. Celkovou statistickou hodnotu a saldo tohoto obchodu s olejninami a jejich produkty uvádí následující tabulka.

Statistická hodnota zahraničního obchodu ČR s olejninami a jejich produkty (v mil. Kč)

Ukazatel	2009/10		2010/11		2011/12		2012/13	
	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz	Dovoz	Vývoz
Olejniny (CN 1201-1208)	1 413,0	4 529,5	2 165,6	3 549,5	2 654,2	5 373,8	4 515,3	6 809,4
z toho semeno řepky	648,7	3 107,5	1 259,8	2 186,8	1 426,9	3 525,6	2 994,0	4 575,0
semeno máku	60,8	659,3	118,5	752,2	109,8	835,9	161,6	819,7
Rostlinné oleje (CN 1507-1515)	3 544,6	3 110,4	3 117,1	3 692,2	3 980,3	6 431,4	3 576,3	8 609,0
z toho řepkové oleje	1 485,2	1 989,5	843,6	2 619,3	1 298,0	5 979,2	1 117,0	7 850,2
sójové oleje	251,2	2,5	270,2	45,3	413,6	32,6	202,3	5,7
palmové oleje	307,5	4,4	433,5	7,6	470,7	7,7	459,6	10,9
Margariny (CN 1517)	1 273,9	594,5	1 611,8	184,8	1 747,5	183,7	1 806,1	159,0
Šroty a pokrutiny olejnin (SITC 0813)	3 749,7	986,3	3 497,0	1 254,5	3 788,9	1 205,4	4 589,2	1 849,0
Hodnota celkem	9 981,2	9 220,7	10 392,2	8 681,0	12 170,9	13 194,3	14 486,9	17 426,4
Obchodní saldo	- 760,5		- 1 711,2		1 023,4		2 939,5	

Pramen: Statistika zahraničního obchodu, ČSÚ

Poznámka: CN celní nomenklatura, skupina položek celního sazebníku
SITC standardní mezinárodní klasifikace zboží

V marketingovém roce 2012/13 patřil zvýšený vývoz řepkových olejů a šrotů k významným příjmům agrárního obchodu. To umožnila vyšší domácí produkce olejnin a trvalá poptávka na mezinárodním trhu olejnin a jejich produktů.

U extrahovaných šrotů a pokrutin po zpracování olejnin pokračuje trend vysokých dovozů sójových extrahovaných šrotů a rostoucích vývozů řepkových šrotů a pokrutin.

Spotřeba a ceny rostlinných olejů a tuků v ČR

Podle údajů ČSÚ o průměrné spotřebě jedlých rostlinných olejů činí jejich aktuální roční spotřeba v ČR zhruba 102 tis. t. Vyšší poptávka po řepkovém oleji k technickému užití a preference spotřebitelů podle ceny produktů změnily dřívější poměry v prodejích olejů. Vyšší ceny semene řepky zvyšují ceny řepkových olejů. Podle aktuálních průzkumů trhu se snížil podíl dříve dominantního (až 70%) řepkového oleje ve prospěch sójových, slunečnicových a směsných olejů (s podílem sójových olejů). Postupně se na trhu prosazují vedle těchto olejů a olivového oleje v menší míře i palmové, kukuřičné, arašídové, semínkové a jiné speciální oleje. Aktuálně se též snižují prodeje margarínů ve prospěch různých značek pomazánkového másla, sýrů, sýrových a tvarohových pomazánek i tradičního másla. Také u těchto výrobků kolísají prodeje podle jejich aktuálních cen.

Průměrná spotřeba jedlých rostlinných olejů a tuků v ČR (v kg/obyv. za rok)

Rok	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012[1)]
JROT*	15,7	16,0	16,1	16,5	16,3	16,0	15,9	16,3	16,3	16,3
z toho JRO**	8,8	9,0	9,3	9,4	9,4	9,4	9,5	9,6	9,7	9,8
Máslo	4,5	4,6	4,8	4,4	4,2	4,7	5,0	4,9	5,0	5,0
Sádlo	4,7	4,7	4,9	4,7	4,7	4,7	4,5	4,7	4,8	4,8

Pramen: ČSÚ

Poznámka: * Jedlé rostlinné oleje a tuky
** Jedlé rostlinné oleje
[1)] kvalifikovaný odhad MZe ČR

Ceny průmyslových výrobců řepkových olejů v Kč/t

Marketing. rok	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Řepkový olej surový												
2001/02	16 613	16 830	16 930	16 930	16 930	16 930	17 313	17 313	17 313	17 213	17 147	17 147
2002/03	17 147	17 047	16 713	16 913	17 180	17 180	17 480	17 813	17 813	17 813	17 813	17 813
2003/04	17 813	18 233	18 237	18 345	18 510	18 540	18 840	18 865	19 246	19 353	19 702	19 603
2004/05	19 603	18 270	17 095	17 502	17 509	17 041	16 341	16 290	16 242	16 024	16 033	15 719
2005/06	15 860	15 653	15 531	15 597	15 633	15 806	15 918	18 077	18 082	18 212	18 307	18 339
2006/07	18 391	18 429	18 600	18 543	18 639	18 604	18 653	18 550	18 527	18 321	17 808	17 860
2007/08	18 070	18 146	18 348	19 099	20 240	21 518	21 534	23 066	23 129	23 129	23 129	23 416
2008/09	23 416	23 154	23 294	23 493	22 592	21 665	20 716	19 016	19 279	19 226	18 946	18 916
2009/10	18 920	18 807	18 731	18 809	18 840	18 871	18 904	18 942	18 828	18 810	18 897	18 863
2010/11	18 861	19 043	19 313	19 582	19 834	23 135	25 195	25 336	25 008	25 372	24 661	24 630
2011/12	25 036	24 033	24 701	24 908	24 996	25 293	25 078	24 902	26 553	24 589	25 328	24 816
2012/13	24 842	25 017	24 432	27 149	27 195	24 357	24 105	24 119	23 995	23 950	23 967	23 743
2013/14	23 829	21 758										
Řepkový olej rafinovaný												
2001/02	21 236	21 322	21 302	21 645	21 682	21 685	21 745	23 747	23 685	24 212	23 935	23 695
2002/03	23 287	22 835	22 835	22 910	23 035	23 128	23 817	24 155	24 335	24 325	24 203	24 185
2003/04	24 300	23 969	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Pramen: ČSÚ

Poznámka: z důvodu ochrany individuálních dat již ČSÚ nezveřejňuje průměrné měsíční ceny rafinovaného řepkového oleje

Zahraniční obchod České republiky s rostlinnými oleji a tuky

Dovoz hlavních rostlinných olejů v t

za kalendářní rok

Skupina olejů:	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Řepkový	27 495,3	86 826,3	52 161,3	45 948,3	48 559,7	43 045,5
Slunečnicový[2)]	21 324,1	36 369,3	34 488,1	41 818,1	50 527,8	27 527,4
Sójový	33 494,7	24 542,8	8 823,8	18 754,9	9 442,1	5 391,6
Palmový	16 149,1	16 430,1	19 336,9	18 721,1	18 251,5	13 148,5
Kokosový	1 896,7	1 624,9	2 114,8	1 766,3	2 151,0	2 035,2
Lněný	874,0	419,80	438,4	798,4	689,0	250,9
Olivový[3)]	7 355,2	6 214,0	6 607,2	6 802,1	5 619,2	3 401,9
Ostatní[4)]	1 915,4	6 383,2	2 881,5	1 615,6	1 626,8	957,6
Oleje celkem	110 504,5	178 810,4	126 852,0	136 224,8	136 867,1	95 758,6

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz hlavních rostlinných olejů od ledna do srpna
[2)] zahrnuje olej slunečnicový, světlicový a bavlníkový a jejich frakce
[3)] zahrnuje olivový olej, frakce a směsi získané výhradně z oliv
[4)] zahrnuje olej arašídový, kukuřičný, ricinový, sezamový a jiné rostlinné tuky a oleje a jejich frakce

Dovoz hlavních rostlinných olejů v t

za marketingový rok

Skupina olejů:	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Řepkový	59 117,9	79 221,1	38 138,8	53 344,9	49 901,5	15 675,2
Slunečnicový [2)]	25 040,8	40 299,3	37 403,5	51 353,9	42 593,0	6 062,8
Sójový	31 122,5	13 714,4	11 844,2	17 251,5	7 345,6	1 634,4
Palmový	16 254,1	16 515,5	21 127,8	18 155,5	18 542,7	3 578,4
Kokosový	1 624,5	1 895,7	2 160,6	1 742,6	2 335,7	519,7
Lněný	574,2	375,7	718,8	693,7	503,2	50,7
Olivový [3)]	6 779,0	6 844,1	6 253,3	6 358,4	5 431,2	766,4
Ostatní [4)]	2 884,6	6 521,7	1 832,5	1 671,2	1 340,5	244,5
Oleje celkem	**143 397,6**	**165 387,5**	**119 479,5**	**150 571,7**	**127 993,4**	**28 532,1**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz hlavních rostlinných olejů za červenec a srpen 2013
[2)] zahrnuje olej slunečnicový, světlicový a bavlníkový a jejich frakce
[3)] zahrnuje olivový olej, frakce a směsi získané výhradně z oliv
[4)] zahrnuje olej arašídový, kukuřičný, ricinový, sezamový a jiné rostlinné tuky a oleje a jejich frakce

Vývoz hlavních rostlinných olejů v t

za kalendářní rok

Skupina olejů:	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Řepkový	81 043,5	65 668,6	204 351,9	156 779,0	330 984,7	193 267,9
Slunečnicový[2)]	6 152,4	9 608,1	3 717,5	3 879,6	15 798,4	17 307,7
Sójový	1 485,4	205,5	1 815,2	1 309,9	202,5	119,7
Palmový	423,1	294,7	166,1	308,2	214,0	314,6
Kokosový	246,7	125,2	248,8	227,9	138,5	113,6
Lněný	5,8	40,3	231,1	125,3	5,3	3,2
Olivový[3)]	2 100,7	1 588,8	1 256,6	706,5	433,8	387,1
Ostatní[4)]	513,4	964,7	137,9	80,2	1 018,7	3 301,8
Oleje celkem	**91 971,0**	**78 495,9**	**211 925,1**	**163 416,6**	**348 795,9**	**214 815,6**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz hlavních rostlinných olejů od ledna do srpna
[2)] zahrnuje olej slunečnicový, světlicový a bavlníkový a jejich frakce
[3)] zahrnuje olivový olej, frakce a směsi získané výhradně z oliv
[4)] zahrnuje olej arašídový, kukuřičný, ricinový, sezamový a jiné rostlinné tuky a oleje a jejich frakce

Vývoz hlavních rostlinných olejů v t

za marketingový rok

Skupina olejů:	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Řepkový	64 772,5	157 965,1	148 744,7	250 147,9	324 853,4	46 249,4
Slunečnicový[2)]	7 563,5	7 913,5	3 531,2	10 015,8	21 139,8	4 102,3
Sójový	1 355,8	100,0	1 898,3	1 249,3	208,9	17,8
Palmový	418,9	198,0	261,9	228,8	372,5	68,6
Kokosový	114,5	256,4	256,5	124,3	154,4	30,7
Lněný	14,2	34,2	326,6	27,4	5,3	1,5
Olivový[3)]	1 852,5	1 451,3	956,2	529,6	500,0	104,3
Ostatní[4)]	719,8	529,2	76,9	431,1	2 813,6	1 134,7
Oleje celkem	**76 811,7**	**168 447,7**	**156 052,3**	**262 754,2**	**347 234,3**	**51 709,3**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz hlavních rostlinných olejů za červenec a srpen 2013
[2)] zahrnuje olej slunečnicový, světlicový a bavlníkový a jejich frakce
[3)] zahrnuje olivový olej, frakce a směsi získané výhradně z oliv
[4)] zahrnuje olej arašídový, kukuřičný, ricinový, sezamový a jiné rostlinné tuky a oleje a jejich frakce

Dovoz a vývoz margarinů v t

za kalendářní rok

Kalendářní rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Dovoz	24 314	26 546	48 331	47 406	49 254	31 344
Vývoz	41 941	32 276	8 096	2 151	3 301	1 538

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz a vývoz margarinů od ledna do srpna

Dovoz a vývoz margarinů v t

za marketingový rok

Marketingový rok	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Dovoz	23 102	36 667	50 219	47 822	48 387	9 746
Vývoz	33 893	25 173	3 405	2 964	2 511	436

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz a vývoz margarinů za červenec a srpen 2013

Pokrutiny a extrahované šroty

Odhad produkce pokrutin a extrahovaných šrotů v České republice v tis. t

Kalendářní rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pokrutiny a jiné pevné odpady po extrahování rostlinných olejů	390	425	385	400	415	420	425	539

Pramen: kvalifikovaný odhad MZe ČR

Zahraniční obchod s extrahovanými šroty a pokrutinami

Dovoz pokrutin a extrahovaných šrotů do České republiky v t

za kalendářní rok

Pokrutiny a extrahované šroty:	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Sójové	562 647	456 746	467 688	454 372	418 983	249 028
Řepkové	43 432	37 170	25 271	28 526	37 903	32 111
Slunečnicové	13 270	14 729	10 132	13 780	17 027	9 943
Lněné	279	240	241	192	150	144
Ostatní	62	517	1 263	7 451	2 908	1 741
Celkem	**606 420**	**509 402**	**469 192**	**475 795**	**474 063**	**292 967**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz pokrutin a extrahovaných šrotů od ledna do srpna

Dovoz pokrutin a extrahovaných šrotů do České republiky v t

za marketingový rok

Pokrutiny a extrahované šroty:	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Sójové	488 883	468 375	457 653	449 218	390 114	65 575
Řepkové	40 283	26 162	21 693	38 851	40 965	8 704
Slunečnicové	16 611	11 989	7 753	18 928	15 297	2 607
Lněné	288	241	217	157	210	24
Ostatní	209	447	3 965	5 123	3 334	375
Celkem	**546 274**	**507 214**	**491 281**	**512 277**	**499 920**	**77 285**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] dovoz pokrutin a extrahovaných šrotů za červenec a srpen 2013

Vývoz pokrutin a extrahovaných šrotů z České republiky v t

za kalendářní rok

Pokrutiny a extrahované šroty:	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Sójové	5 913	1 125	2 236	7 564	20 113	11 629
Řepkové	218 554	180 313	326 474	198 327	202 182	159 370
Slunečnicové	8 903	8 203	2 732	10 691	31 088	14 552
Lněné	-	-	-	-	-	-
Ostatní	-	285	10 110	9 608	1 389	603
Celkem	**224 467**	**189 926**	**336 584**	**226 190**	**254 772**	**186 154**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz pokrutin a extrahovaných šrotů od ledna do srpna

Vývoz pokrutin a extrahovaných šrotů z České republiky v t za marketingový rok

Pokrutiny a extrahované šroty:	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14[1)]
Sójové	4 956	1 803	1 894	18 650	16 555	3 141
Řepkové	170 447	281 045	275 391	190 877	220 824	43 330
Slunečnicové	11 121	2 253	7 297	25 950	20 705	3 881
Lněné	-	-	-	-	-	-
Ostatní	85	699	13 548	6 459	1 083	121
Celkem	**186 609**	**285 800**	**284 582**	**241 936**	**259 167**	**50 473**

Pramen: Statistika zahraničního obchodu ČSÚ

Poznámka: [1)] vývoz pokrutin a extrahovaných šrotů za červenec a srpen 2013

NEPOTRAVINÁŘSKÉ UŽITÍ OLEJNIN

Evropská Unie v roce 2008 zavedla kritéria udržitelnosti biopaliv. Tato kritéria udržitelnosti mají zaručit, že budou v praxi využívána paliva, která mají prokazatelně kladný vliv na životní prostředí. Zajišťují, aby při výrobě biopaliv nebylo vyprodukováno více skleníkových plynů, než kolik jich bude ušetřeno při jejich spotřebě, a aby surovina pro výrobu biopaliv byla vypěstována udržitelným způsobem.

Téma biopaliv je v současné době velice diskutováno. Podle údajů, které shromažďuje Evropská unie, mohou biopaliva škodit více než pohonné hmoty bez přídavku biosložky. Momentálně se nastavuje systém tak, aby produkce biopaliv nepoškozovala životní prostředí. Energie z obnovitelných zdrojů bude stále hůře dosažitelná udržitelným způsobem a bude stále naléhavější celkové snížení spotřeby energie, pokud celková poptávka po energii v dopravě i nadále poroste. Kromě toho výroba biopaliv z potravinářských plodin přispívá ke kolísání cen potravin a může mít značné negativní dopady na zajišťování potravin. V zájmu řešení této situace je navíc nezbytné podporovat výzkum a vývoj v nových odvětvích zaměřených na moderní biopaliva, která nekonkurují potravinářským plodinám a je nutné nadále zkoumat vlivy různých druhů plodin na přímé i nepřímé změny ve využívání půdy.

Evropská směrnice 2009/28/ES ukládá členským státům, aby zajistily, aby podíl energie z obnovitelných zdrojů ve všech druzích dopravy v roce 2020 činil alespoň 10 % jejich konečné spotřeby energie. Dále aby podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě činil 20 % v EU a 13 % v ČR v roce 2020. Přistoupilo se tedy k přimíchávání biopaliv.

Nový návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a směrnice 98/70/ES o jakosti benzinu a motorové nafty, ve znění 2009/30/ES, který byl projednán Evropským parlamentem na plenárním zasedání ve Štrasburku dne 11. září 2013 a schválen v prvním čtení udává, že podíl energie z biopaliv vyráběných z obilovin a jiných plodin bohatých na škrob a cukr, olejnin a jiných energetických plodin pěstovaných na půdě v roce 2020 nesmí být vyšší než 6 % konečné spotřeby energie v dopravě. Dále podíl energie z moderních biopaliv musí být v roce 2020 nejméně 2,5 % konečné spotřeby energie v dopravě. Tato moderní biopaliva jsou rozdělena podle vstupních surovin do tří kategorií podle velikosti energetického příspěvku k 2,5% cíli. Vstupními surovinami jsou biologicky rozložitelné odpady a zbytky (kromě odpadu podléhajícímu třídění), sláma, čistírenský kal, plevy, kůra, větve, aj. Dále použitý kuchyňský olej a živočišné tuky nevhodné pro lidskou spotřebu. Třetí kategorii tvoří autotrofní řasy, obnovitelná kapalná a plynná paliva nebiologického původu, uhlík zachycovaný a využitý pro účely dopravy a bakterie.

Kritéria udržitelnosti biopaliv jsou v České republice stanovena nařízením vlády č. 351/2012 podle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší. Zákon ukládá povinnost nízkoprocentního přimíchávání biopaliv ve výši 4,1 % obj. do benzínu, 6,0 % obj. do motorové nafty s možností převodu nadlimitního množství do plnění v následujícím kalendářním roce nejvýše 0,2 %. Nařízením vláda stanovuje kritéria

udržitelnosti biopaliv, náležitosti certifikátů, prohlášení pěstitelů biomasy, požadavky na systém kvality a náležitosti dokumentace pěstitelů biomasy.

Domácí produkce, dovoz, vývoz a hrubá spotřeba FAME v ČR v roce 2012 v t

Měsíc	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Součet
Domácí produkce	16 102	16 558	16 979	17 617	17 137	14 795	9 608	15 789	13 477	12 004	10 218	12 446	172 729
Dovoz	4 347	2 007	4 646	5 949	6 141	8 541	11 345	6 300	8 284	8 635	7 030	5 092	78 314
Vývoz	77	0	59	420	200	466	285	0	827	1 470	1 811	1 090	6 703
Hrubá spotřeba	19 633	19 378	22 204	23 220	23 029	23 146	20 945	22 314	18 201	22 206	13 924	14 067	242 267

Pramen: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Domácí produkce, dovoz, vývoz a hrubá spotřeba FAME v ČR v t

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013[1)]
Domácí produkce	76 672	154 923	197 988	210 092	172 729	69 240
Dovoz	43 657	10 866	21 707	54 294	78 314	41 508
Vývoz	34 352	29 911	35 232	16 796	6 703	18 146
Hrubá spotřeba	88 121	135 572	184 188	245 216	242 267	96 868

Pramen: Ministerstvo průmyslu a obchodu

Poznámka: [1)] od ledna do června 2013

Poznámky

Poznámky

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e–mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-137-3